

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za in-
zemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din.
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne brauilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Domača gruda nas bo redila

Glavni krivec velike svetovne brezposelnosti je mehanizacija obratov — Odpuščanje rojakov-delavcev v tujini

Mednarodni urad dela pri Društvu narodov je objavil številke o svetovni brezposelnosti. Vsega je bilo ob koncu lanskega leta na svetu 15 milijonov brezposelnih delavcev. Na prvem mestu so Zedinjene države s 5,7 milijona brezposelnih (sedaj je, kakor čujemo, doseglo njihovo število že 7 milijonov). Sledijo jim Nemčija s 3,9 milijona, Anglija z 2,3 milijona, Italija s 534 tisoč, Japonska s 386.000, Avstrija z 262.000, Belgija s 100.000, Avstralija z 90.000, Češkoslovaška z 61.000, Holandska s 46.000, Švedska s 43.000, Danska z 42.000, Madžarska s 23.000, Kanada z 21.000, Irska z 20.000, Gdansk prav tako z 20.000, Švica z 18.000, Finska z 9500, Norveška z 8000, Jugoslavija s 4600, Estonka s 3200 in Palestina z 2000.

Od sestave teh podatkov se je pa položaj še znatno poslabšal. Na novo se je pridružila tej armadi še Francija, ki doslej ni poznala brezposelnosti, z 11.000.

Izšlo je obsežno poročilo urada dela o glavnem vzroku brezposelnosti. Strokovnjaki, ki jih je določil mednarodni urad dela, so prišli do zaključka, da je glaven krivec vedno bolj rastoče brezposelnosti hiter razvoj mehanizacije v tovarniškem obratu. Mehanizacijo imenujemo izpodrinjenje človeške moči po strojih. Skoro nedoumno je, kako silno je že napredovala mehanizacija obratov. En sam človek pazi danes na velik stroj, kateremu so priključeni manjši stroji, ki delajo kar brez človeške pomoči. Posebno v Nemčiji in v Združenih državah je taka mehanizacija že zelo napredovala. Samo nekaj primerov naj navedemo. Neka tovarna za mišje pasti je izdelala pred vojno s 46 delavci 4000 pasti, danes jih pa napravi ista tovarna s 15 deklicami 10.000. V sladkornih tovarnah so prav v zadnjem času uvedli izum, ki napravi z enim delavcem delo, ki ga je doslej opravljalo 20 delavcev. Tako vržejo novi, boljši stroji vsak dan na cesto na tisoče delavcev, ki množijo največjo armado današnjega časa, armado brezposelnih, za katerih sicer skromno življenje trošijo države na podporah silne milijone.

Brezposelnost se kakor neozdravljivi rak vedno globlje zajeda v človeštvo. Pri nas v Jugoslaviji sicer brezposelnost še ni huda, vendar vidimo, da v Sloveniji že počivajo dolge mesece stotine žuljevih rudarskih rok. Tudi druga podjetja počasi odpuščajo delavstvo. Iz tujine, kjer si služi mnogo naših izseljencev svoj trdi kruh, prihajajo vznemirljive vesti o odpuščanju naših ljudi. Kdo bi to tudi zameril državam, ki imajo ogromno število lastnih brezposelnih ljudi!

Skrb za bodočnost naših rojakov nam nalaga dolžnost premišljati, kam z njimi, če pridejo v domovino. Priti pa bodo morali, ker krize spričo napredujoče mehanizacije in polnih zalog ne bo zlepa konec. V domači industriji, ki sama omejuje obratovanje ali vsaj število delavcev, jih ne bo mogoče zaposliti. Ostane nam še edino naša tisočletna rednica slovenska gruda. Morda bo

kdo zmajaval z glavo, češ, da so sedaj težave tudi s kmetijstvom. Več ko je ust pri skromni skledi, tem manj pač pride na poedinca. Počasi, prijatelji! Vse se bo s časom uredilo, da nam bodo dali naši hribi, naše planine, naša polja dovolj kruha. Zanimanje tujcev za naše naravne krasote in naše zdravo podnebje rase od leta do leta. Med poglavitnimi ovirami, da se pri nas tujski promet doslej ni bolj razvil, so bile slabe ceste in pomanjkanje lastnega zaupanja v lepoto naše grude.

Hudi pomisleki so se čuli zadnji čas glede kulture, vendar je prav kuluk tisto odrešilno delo, ki odpre našemu ljudstvu novih virov blagostanja. Najprej je treba ceste popraviti! To delo je prav podobno obveznemu delu na vaških

cestah, kjer dela vsa soseska, da bodo ceste in pota boljša in uporabnejša za vso sosesko.

Ko privabimo z lepimi cestami pritek tujcev k nam, bo pa nastala potreba po boljši prehrani teh tujcev. Zato bo treba našo Slovenijo, ki nikoli ne bo mogla tekmovati z drugimi kraji v žitarstvu, začeti polagoma, kakor bo to pač potreba, usmerjati k praktičnemu vrtnarstvu in sadjarstvu, ki bo primerno za nove razmere. Povrtnine vendar ne bomo uvažali, ko imamo doma zemljo in imamo tudi dovolj delovnih sil na razpolago. Takrat bo tudi na mestu posebna briga za širjenje zlahkne perutnine, kuncev, plemenitih svinj in dobrih molznih krav, ki bodo dale razvajanemu tujčevemu želodcu slastno hrano. Vse te panoge pa potrebujejo mnogo drobnega dela, ki se ne da nadomestiti s stroji, temveč je treba mnogih izurjenih rok. Slovenijo bo odrešila le rodna gruda in jo obvarovala pošasti brezposelnosti, ker bo zaposlila vse razpoložljive sile. Gospodarska bodočnost Slovenije je v prvi vrsti v tujem prometu.

Slaba kupčija s svinjami

Kadar je blaga dosti, kupcev pa malo, takrat ne gre blago izpod rok ali pa mu je cena skrajno neugodna. Tako dobo preživljamo danes z našimi prašiči. V tržnem poročilu «Kmetovalca» so sicer cene za žive prašiče navedene z 8 do 10 Din za kilogram, v resnici so pa nižje in znašajo komaj 6 do 8 Din, tako da imajo rejci očitno izgubo, ker jih stane vsa reja več, kakor dobe sami zanjo. Prašiči so dopitani in ljudje jih ponujajo tudi za nižjo ceno, samo da pridejo pri nastali stiski do denarja. Vsakdo bi rad prodal, pa ne more za pošteno ceno.

To težko stanje ni pripisati samo splošni krizi, v kateri danes živimo, ampak tudi prepovedi, katero je izdala za uvoz prašičev avstrijska vlada, in sicer zaradi prašičje kuge, ki se je zatepla v našo državo, četudi v manjšem obsegu kakor v druge države, ki pa še zmeraj uvažajo svoje prašiče na dunajski trg. Napram Ogrski, ki ima še zmeraj prost uvoz, je naša država neupravičeno prizadeta in je nujna potreba, da stori tudi naša vlada potrebne protikorake.

Tako je dognano, da se je kuga pri nas v Jugoslaviji pojavila le v 130 občinah in da je okuženih skupaj 632 svinjakov, na Ogrskem je nastopila pa v 383 občinah, in sicer v 971 svinjakih, torej v dosti večjem obsegu kakor pri nas,

in vendar se tam uvoz ni prepovedal. Pa tudi Avstrija je okužena, in sicer v 87 občinah s skupaj 172 svinjaki.

Prepoved uvoza se pri nas hudo občuti zlasti sedaj, ko je največ blaga na prodaj. Naša vlada je storila gotovo vse potrebne korake, da se ta prepoved umakne. Sicer je pa dodati, da so tudi v Avstriji cene prašičem v zadnjem času tako padle, da je nastala splošna tožba in da trpi tudi zaradi slabih cen vsa kupčija. Ondotni živino-rejci so pa napeli vse sile in zahtevajo, da se cene dvignejo vsaj do višine, ki ustreza pridelovalnim stroškom. Upati je, da bodo uspeli.

Pri nas so prizadeti najbolj tisti kraji, ki se pečajo z rejo pršutnikov. Ves položaj je toliko huji, ker je vsa ta kupčija premalo urejena, ker manjka pri nas vsaka organizacija, ki bi se za stvar zavzela in zastopala koristi prizadetih rejcev, z eno besedo, ker je vsak le sam nase navezan in ker se take zadeve, ki sežajo globoko v položaj naših gospodarjev, obravnavajo le pri kozarcu vina v gostilnah. Še to, kar bi imel spraviti kmet kot svoj dobiček, mu vzamejo trgovci in razni prekupei. To bo trajalo toliko časa, dokler se kmetovalci ne bomo zavedali svojih nalog in svoje moči in dokler ne bomo v združenstvu našli svoje rešitve.

Prva seja sreskega cestnega odbora v Ptuj

Ptuj, ob koncu januarja.

Sreski cestni odbor v Ptuj je v svoji novi sestavi, po kateri obseza okraja Ptuj in Ormož, imel svojo prvo javno sejo 31. januarja. Navzočnih je bilo vseh 15 članov. Predsedoval je načelnik g. Miha Brenčič, bansko upravo pa je zastopal sreski podnačelnik g. dr. Bratina, ki je vse člane zaobljubil in jih z lepim nagovorom bodril k složnemu delu, omenjajoč posebej dejstvo, da sta prvič oba okraja združena in da je Ormož po več kakor 50 letih izgubil svoj okrajni zastop, odnosno cestni odbor. Zapisnik je vodil tajnik g. Sagadin.

Glavni predmet razprave je bil proračun za leto 1931., v katerega so se vnesle z malimi izjemami vse postavke, kakor so bile sprejete v proračune cestnih odborov v Ptuj in Ormož. Sprejelo se je načelo, da je treba dovršiti v prvi vrsti vse obstoječe načrte za gradnjo cest in da se bo šele potem pristopilo k novim načrtom. V okraju je nekaj nujno potrebnih cestnih del. Imamo nekaj občin, ki že dolga dolga leta plačujejo okrajne doklade, a jih še ne veže nobena cesta, ki bi se vzdrževala z okrajnim denarjem.

Proračun je bil soglasno sprejet z naslednjimi potrebščinami: 1.) upravni in pisarniški

stroški 57.787 Din, 2.) izdatki za pomožno osebje 668.308 Din, 3.) materialni izdatki za vzdrževanje banovinskih cest 2.487.900 Din, 4.) upravni in materialni izdatki za vzdrževanje dovoznih cest (na železniške postaje) 53.200 Din, 5.) nove gradnje in preložitve banovinskih cest 300.000 Din, 6.) okrajna cestna uprava 72.128 Din 13 p, 7.) prispevki občinam za vzdrževanje občinskih cest 88.600 Din, 8.) gradbeni skladi 188.858 Din 95 p, skupaj 3.916.182 Din 8 p.

Temu nasproti stojijo dohodki: 1.) pri banovinskih cestah 17.000 Din, 2.) pri dovoznih cestah 1.100 Din, 3.) prispevki banovine za banovinske ceste 1.767.697 Din 25 p, 4.) prispevki banovine za dovozne ceste 17.367 Din, 5.) prispevki železniške uprave za dovozne ceste 17.367 Din, 6.) dohodki pri novih gradnjah 1000 Din, 7.) prispevki banovine za nove gradnje 149.500 Din, 8.) razni in nepričakovani dohodki 36.374 Din 95 p, skupaj 2.007.406 Din 20 p.

Primanjkljaj znaša torej 1.908.775 Din 88 p in se bo pokrila s 44odstotno doklado na vse neposredne državne davke.

Pri današnji gospodarski krizi v vseh panogah predstavlja to hudo obremenitev narodnega gospodarstva. Ker je banska uprava na stališču, da se bo kuluk, kakor je zakonito predpisan, izvedel, se bo ta obremenitev za leto 1932. gotovo morala zelo znižati.

Če se bo delo v sreskem cestnem odboru nadaljevalo tako stvarno in zložno, kakor se je na prvi seji začelo, bo to gotovo v veliko korist vsega sreza.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

ZA ENOTNO REJO MERJASCEV.

Uspehi prašičereje se obračajo tudi po merjascih. Zato bi morali v naši banovini, ki je poklicana za rejo in oddajo pršutnikov, posvečati več pozornosti reji prikladnih merjascev. Danes je namreč ta reja še v marsičem pomanjkljiva in

se za njeno izboljšanje premalo skrbi. Pomanjkljiva je pa v dveh ozirih. Prvič manjka merjascev, drugič pa niso v svojih lastnostih dovolj zenačeni in dobri.

Za potrebno število imajo danes skrbeti v posameznih občinah kmetijski odbori. Ti odbori morajo imeti vso to rejo pred očmi, jo morajo zaradi tega pregledovati (kontrolirati) in morajo skrbeti, da se merjasci v predpisanem številu redijo in po potrebi nadomeščajo. Taka kontrola, in kar je z njo v zvezi, je danes nujno potrebna, če hočemo, da bo reja bolj uspešna.

Če ni dosti zasebnih merjascev, je ustanavljati posebne postaje za rejo merjascev, kakor so bile že svoj čas započete. Potrebne so take postaje zlasti po krajih, kjer je priznana pomanjkanje merjascev in kjer je zaradi tega vsa reja plemenih svinj otežkočena.

Merjasci, ki jih med letom odprodamo ali zakoljemo, moramo redno nadomeščati, za potrebni naraščaj pa pravočasno skrbeti.

Drugič je pa zelo važno, da so merjasci po svoji kakovosti ugodnih in kolikor mogoče enotnih lastnosti. Tudi na to stran delamo pri nas napake, in je čas, da krenemo na boljšo pot. Pri nas redimo merjasci različne krvi, različne vnanosti in različnih lastnosti za pitanje in za meso, kakor da bi bilo to vseeno. Od tod tudi razlike v pršutnikih. Nujno je zaradi tega želeti, da pridemo tudi pri nas do bolj enotne reje. Ni prav, da redimo tukaj živali zgolj domače krvi (pasaste ali prekaste prasiče), tam zopet živali angleške krvi ali Höschove pasme (požlahtnjene nemške pasme) ali celo potomce turopoljske krvi (pikce), in da torej vse križem mešamo in redimo. Svetovni trg zahteva pršutnike zenačenih lastnosti, ki so srednjetežki, bele barve, drobnejših kosti, živali, ki se naglo pitajo in dajejo sočno in fino pečenko in srednjevelike gnjati.

Cepljenci domačih svinj in angleških merjascev dajejo po dosežanjih izkušnjah še najboljše blago za svetovno kupčijo. Takih živali imamo že toliko v deželi, da je treba le še skrbnega odbiranja in smotrene reje. Na svetovnem trgu zahtevajo tudi pri pršutnikih «standard»-llog,

ki ga moramo proizvajati s pomočjo zenačenih merjascev, če hočemo konkurirati in prodirati našo kupčijo.

Šele potem, ko bomo tako daleč dospeli, se bomo lahko ponašali, da smo dosegli svoj cilj.

ZAKAJ MORAMO NA MALI KMETIJI INTENZIVNO GOSPODARITI.

Danes se večkrat sliši, da ni treba naših pridelkov pomnoževati, ker ne moremo prodati teh, ki jih sedaj dobivamo z naših zemljišč. To stališče pa je popolnoma pogrešno za malega posestnika, s katerim moramo pri nas najbolj računati. Na malem posestvu je treba danes splošno ojačenega (intenzivnega) gospodarstva, če hočemo kaj več in ceneje pridelati. Povečani pridelki so namreč v rokah malega posestnika, ki dela s svojimi močmi, navadno cenejši. V tem pogledu moramo delati razliko med malim in velikim posestnikom, ki je primoran delati z našimi močmi, katerim je treba plačati vsak korak, ki ga napravijo v gospodarstvu. Čim več pridelka se posreči malemu posestniku dobiti z določenega prostora, tem manj ga ti pridelki stanejo.

Je pa še drug važen razlog, zaradi katerega mora mali posestnik intenzivno gospodariti, namreč ta, da je z ojačenim delom mogoče povečati, oziroma razširiti druge kulture. To je razumeti takole: Če morem z močnim ali intenzivnim obdelovanjem pridelati na štiri ali petih oralih toliko sedanjih pridelkov kakor prej na petih, potem lahko porabim en oral za drug važen sadež ali drugo kulturo, tako n. pr. za večletno deteljišče, travnik, sadni vrt itd. Pri nas postaja pridelovanje krme čim dalje bolj važno, če hočemo živinorejo dvigniti in jo po možnosti rešiti dosedajnjega pomanjkanja. Prav tako pridobiva pa tudi sadjarstvo na svoji veljavi.

Kako prav nam pride, če moremo na ta način pridobiti nov prostor za pridelovanje potrebne krme in sadja! Na ta način pridemo najlažje in najceneje do nove zemlje in do novih pridelkov. To prednost intenzivnejšega obdelovanja čutijo najbolj mali in marljivi gospodarji, katerim manj-

Gustav Strniša:

Klic zemlje

«Da, bolan sem bil. Še zdaj nisem zdrav. Šele čez dva dni nastopim službo.»

Spet sta se trenutek gledala.

«Ali boste mogli na veselico, ki jo prirede gasilci čez štirinajst dni?» je poizvedovala ona.

«Upam, da bom tedaj že popolnoma zdrav!»

Spet jima je zmanjkalo besed.

Poslovala sta se. Oba sta čutila, da si imata toliko povedati! Oba bi najrajši glasno izkričala, kar sta čutila. Pa sta molčala v tihi bolečini. Mirno sta hitela svojo pot.

Zopet sta se dnevno srečevala in pozdravljala.

Minilo je 14 dni.

Sešla sta se na gasilski veselici.

Vanda je bila preprosto, a zelo okusno obležena. Ko jo je Filip zagledal, mu je nekaj zaigralo okoli srca.

Bil je v družbi tovariša Grebenca in njegove mlade sestre. Grebenčeva Lina je bila koketno dekle. Sicer ni bila pokvarjena in tudi njena zunanost je bila priključna. Imela pa je to bolezen, da se je hotela na vsak način poročiti.

Filip je ni natančneje poznal. Na veselici je šele izprevidel, da ona ni družba zanj. Postala mu je mahoma zoprna. Dozdevala se mu je vsiljiva. Hotela je, da bi se sukal samo okoli nje. Samo z njo je moral plesati. Bil je že kar obupan. Najrajši bi jo popihal domov. Naposled se mu je vendar posrečilo, da se je trenutno oddaljil. Poiskal je Vando in se ji priporočil za ples.

Ni mu odrekla. Takoj je pa opazil, kako je zamišljena. Ko je z njo plesal, jo je vprašal, kaj ji je.

Ni mu odgovorila, le otožno ga je pogledala.

Spet se ji je priporočil za ples. Odvrnila mu je, da je trudna in da mora domov.

Profesor ni vedel, da ga je poštarica ves večer opazovala. Videla je, kako se je hlinila okoli njega Lina, kako ji je dvoril in kako je bilo dekle blaženo v njegovi družbi. Bila je prepričana, da sta oba zaljubljena drug v drugega.

Ko je enkrat plesala mimo njiju, je še posnela neke ljubezenske besede, čeprav ni mogla trditi, da jih je razločno čula.

Nič več se nista videla oni večer. Naslednji dan je bila Vanda slabe volje. Ko je srečala Filipa, mu je odzdravila tuje in skoro prisiljeno. To ga je zabolelo.

Filip ni poznal bolezni, za katero bolehalo naša mala mesta. Nikjer na deželi se tako ne raznašajo novice in se ne opravlja toliko, kakor v malem mestu, kjer vsak vse obrne po svoje. Preprosti deželani pač ne znajo obračati besed. Če jih že prenese, jih pač prenese tako, kakor so jih slišali.

Drugače je v malem mestu. Zveš to ali ono novico o tem in onem človeku. Preneseš jo dalje. Seveda jo prej že preoblečeš v svojo obleko in izpremeniš. Drugi, ki jo je sprejel, jo zopet izpremeni in tako dalje. Ko zveš novico zopet čez nekaj dni, je že tako izpremenjena, da sam komaj veš, da si jo že enkrat zvedel in jo oddal dalje. Zopet jo obrneš. Kar vesel si je, ker je zopet skoro nova. In zopet jo neseš prijatelju.

Tako je bilo tudi s Filipom. Lina je menda nehoti sama pomagala. Pripovedovala je svojim prijateljicam o kavalirju, ki ji je dvoril na veselici, češ, da ima Filip bodočnost, da se bo pač pri nji ženil, saj ji je zagotavljal, kako prijetno je v njeni družbi.

Vse te novice je zvedela tudi Vanda. Bile so pa seveda že popolnoma predrugačene. Ona pač ni nikogar vprašala, koliko je resnice na vsem. Govorili so pač! Kar se pa v malem mestu govori, je običajno javna tajnost. Tako združijo čisto dva človeka za vse življenje v svojih govorih, medtem ko sta si ona dva komaj znanca!

Vanda se je v svojem sreču borila proti čenčam, ki jih je slišala. Mestne klepetulje, ki znajo obirati kosti svojih someščanov pri sladki kavi ali čaju, so vse izvrstno opravile. Morala je slišati, da je Filip že zaročen, da je bil na Ruskem že skoro poročen z bogato grofico, ki ga je zapodila, ker ga je našla pri služkinji. Zdaj se ga je tako rekoč usmiliła dobrosrečna Lina in poročila ga bo. Katera druga ga tudi mara? S tako preteklostjo? Kdo ve, če na dan poroke ne pride kaka ženska z dojenčkom v naročju, ki ga prinese razočarani nevesti za ženitno darilo, češ, da je dete Filipov otrok?

Ona je zavračala te laži in ta pretiravanja. Slutila je v vsem tudi nekaj zavisti Lininih tovarišic. Zato ni mnogo verjela. Le nekaj je bilo, češ, da je profesor res zaljubljen v Lino. Sama ga je videla, kako je hodil okoli nje in se za druge niti zmenil ni. Čula je njegovo prijazno kramljanje in slutila zaljubljene besede. To ji je bilo dovolj! Ni pa verjela, da bi bil imel na Ruskem ljubico in sploh kake ljubavne spletke. Zanj je bilo dovolj, da je bil zaročen z Lino.

Pričela se je vedno bolj boriti s seboj. Upala je, da bo zmagała, da ne bo podlegla bolečini, ki jo je napadala. Mnogo moči si je pripisovala, kakor vsaka, ki hoče zmagati s svojim ponosom in vendar trepeče pred trenutkom, da se zopet sestane s svojim dragim in se boji, da bi ne klonila.

ka zemlje, ker si jo na ta način lahko sami poiščejo.

Zaradi tega je upravičena trditev, da je za malega posestnika intenzivno kmetovanje povsod potrebno. S takim delom ne pridemo samo do večjih in cenenih pridelkov, ampak tudi do večjega prostora za tiste sadeže in kulture, ki nam obetajo danes največ koristi.

Sejmi

9. februarja: Dobrna, Mengeš, Konjice, Zagorje ob Savi, Grahovo.
10. februarja: Št. Jurij ob južni železnici.
12. februarja: Motnik, Št. Jernej na Dolenjskem.
13. februarja: Imeno (samo za živino).
14. februarja: Brežice, Sevnica, Zalec, Dob, Sent-lambert, Dobrova, Zerovnica pri Logatcu.

Tedenski tržni pregled

JAJCA. Zaradi milega vremena je povsod po svetu to zimo obilo jajc, ki so jim zaradi tega tudi cene zelo padle. Pri nas se nakupne cene gibljejo na višini okrog 75 par za eno jajce.

ŽITO. Cene žitu se nagibajo k zvišanju. Na ljubljanski borzi so ponujali (za 100 kg; postavljeno na slovensko postajo): pšenično, baško, po 190 do 207-50 Din, turšičico, baško, umetno sušeno, po 142-50 do 145 Din, moko «0», banatsko, po 340 do 345 Din.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
1 dolar za 56-20 do 56-40 Din;
v devizah:

- 100 avstrijskih šilingov za 794-04 do 797-04 Din;
100 nemških mark za 1347-25 do 1350-25 Din;
100 madžarskih pengov za 988-09 do 991-09 Din;
100 italijanskih lir za 295-93 do 297-93 Din;
1 dolar za 56-53 do 56-73 Din;
100 francoskih frankov za 221-40 do 223-40 Din;
100 češkoslovaških kron za 167-38 do 168-18 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 421 Din, investicijsko posojilo pa po okrog 86-60 Din.

Naposled si je pa priznala, da je res prešibka in da mora zbežati pred svojo ljubeznijo. Sramovala se je te šibkosti. Vsiljevala si je misel, da vse to ni res, da je močna in silna in da mora zmagati. Pa je zopet trenutno čutila, da je slabotna kakor otrok, da je treba samo prijazne besede njenega ideala, pa bi mu sama priznala, da ga ima rada in da ga ne more izbrisati iz spomina.

Brat in sestra.

Skalarjev Andrej je sklenil obiskati Vando in svojega prijatelja Filipa, ki mu je pisal, da je tudi Vanda v Kresju.

«Oba obiščem. Nji povem vse!» si je rekel. Odkar je zvedel, da je Vanda njegova sestra, ni bil več žalosten. Le nekako melanholičen je postal včas. Praznoto je čutil, ker ni več ljubil.

Dobil je daljši bolniški dopust. Najprej se je napotil k Ferjanovim.

Razveselili so se ga. Najbolj ga je bil vesel Ferjan sam, ki je svojega nečaka zelo ljubil.

Andrej je ostal pri stricu tri dni. Kmalu se je pričel dolgočasiti. Ni mogel več vztrajati. Poslovlil se je. Komaj je čakal, da je sedel v vlak in se odpeljal proti Kresju.

Andrej je pismeno sporočil Filipu, da pride. Prijatelj ga je čakal že na kolodvoru.

Zivahno sta se pomenkovala in se napotila v profesorjevo stanovanje. Za Andreja je preskrbel prijatelj že prej hotelsko sobico.

Takoj naslednji dan je poiskal Vando v gostilni, kjer je obedovala, dočim je imel Filip zasebno stanovanje in hrano. Ker je slednji vedel, kje je abonirana, sta šla in jo poiskala.

Dekle je bilo silno v zadregi. Andrej jo je mirno in brez zadrege pozdravil kakor svojo staro znanko. Pred Filipom, s katerim o ljubezni ni nikoli govorila, se je kar nekako sramovala,

DOPISI

KAMNIK. V nedeljo popoldne je umrla mala Koželjeva Marja in odhitela med nebeške krilatke k svojima bratcema Albinčku, ki je umrl že pred leti, in Mihcu, ki je umrl za davico letos 7. januarja. Huda je usoda, ki je zadela Koželjevo rodbino. V enem mesecu je izgubila dvoje svojih najdražjih. Na praznik sv. Treh kraljev so Mihca in Marjo, obolela za davico, peljali v ljubljansko bolnico. Stanje Mihca je bilo brezupno in je deček podlegel bolezni. Marja je že skoro ozdravela, ko je v bolnici zbolela za škrlatinko, ki ji je pretrgala nit mladega življenja. Hudo prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

BOŠTANJ OB SAVI. (Smrtna kosa.) Globoko nas je pretresla žalostna vest o smrti mornariškega kurata v pokoju g. Janka Sedea v Radomlju. Ni še dolgo, ko se je poslovil od nas. Pokojnik je bil blaga duša. V cerkvi je bil vzoren duhovnik, ki ni vplel med svoje govore drugih reči, kakor je bilo to svoj čas zelo razširjeno med podeželsko duhovščino. Mi ga bomo ohranili v najlepšem spominu!

RAČNA. V nedeljo 1. t. m. smo čutili tu močne potresne sunke. — Tudi pri nas smo dobili nov sneg. Mesec januar je bil brez njega in kakor kaže, bo tudi ta kmalu skopnel. Letos ne drži dolgo. — Dobili smo novo učiteljico iz Sodražice, tukajšnja učiteljica pa je odšla na njeno mesto.

DOLNJE KAMENCE PRI NOvem MESTU. Ze dolga leta smo vedeli, da neobhodno potrebujemo gasilno društvo. Leta 1929. smo se pa vendar ojunčili in smo začeli spravljati s složnim delom skupaj temelj za prepotrebno društvo. Iz osmih vasi smo se zbrali možje in fantje — 56 nas je bilo — ter smo izvolili na ustanovnem občnem zboru za načelnika g. Planinška. Z vztrajnim delom smo si pripravili potrebno gasilsko orodje, lani pa smo si nabavili motorko. Vsem, ki so pomagali društvu pri trdem delu za občni blagor, se društvo najlepše zahvaljuje.

KAPELA. Malokdaj čitamo v naši ljubi «Domovini» kaj o naših viničarjih, teh trpinih, ki

nam gojijo zlahkno trto. V našem okolišu je mnogo razsežnih vinogradov, ki pripadajo deloma tudi lastnikom preko meje. Ti gospodje pa prav slabo skrbijo za svoje viničarje, ki živijo večinoma v napol razpadlih kolibah, kjer je za pod le zbita zemlja. Dobro bi bilo, ako bi se kdo pobrigal, da bi spravili ti inozemski bogati vinogradniki stanovanja svojih viničarjev v tako stanje, da bi bilo sploh mogoče prebivati v hramih. Pri današnjem stanju ne najdeš res zdrave viničarske rodbine. Tudi viničarji potrebujemo stanovanja, primerna za ljudi, da ne bomo umirali za jetiko.

LAŠKO. V torek 27. januarja je umrl po daljšem bolehanju v 24. letu starosti g. Josip Fretze, sin tukajšnjega pekovskega mojstra, solastnik pekarnе Fretze in sin v Zagrebu. Pokojnik je bil mirnega in tihega značaja, vesten in pošten. Naj mu bo zemlja lahka, prizadetim pa naše sožalje! — Kakor se čuje, namerava ustanoviti firma Baťa svojo prodajalno tudi pri nas v hiši g. Osolina. Ne vemo pa, če je dana potreba po ustanovitvi te prodajalne glede na podružnico v bližnjem Celju in glede na dejstvo, da potrebo po obnavljanju za Laško in okolico lahko krije obstoječih 10 čevljarjskih obrti.

SV. VID PRI PRISTAVI. Pri nas se dogaja, da nekatere stranke, osobito ženske, često odpirajo tuja pisma. To jim pa še ne zadostuje, ampak nosijo pisma kazat še svojim sorodnikom. Ker je takšno ravnanje po zakonu strogo zabranjeno, opozarjamo vse prizadete osebe, naj s tem početjem prenehajo, ker jih bomo sicer prizadeti naznanili pristojnemu oblastvu.

ŽETALE. Na god sv. Neže je umrl po kratki bolezni vrli mož Matevž Stojnšek na Vodulah, star 84 let. Bil je dolga leta župan čermožiške občine in načelnik krajevnega šolskega sveta baš ob času, ko se je gradila šola, za katero ima prav velike zasluge. Bil je tudi dolga leta cerkveni ključar in sodni cenilec. Kot sodni cenilec je bil pokojni Stojnšek zelo natančen in pravičen. Za primer naj navedemo, da mu je neki sosed proti svojemu sosеду dal ceniti štiri mlade buče. Pa jih je Stojnšek cenil na 20 Din. Ko je prizadeti sosed zahteval več, je dejal pokojnik: «Jaz imam oba rad, a sem zaprisežen, da cenim po pravici».

da je znana z Andrejem. Bala se je, da bi jo profesor obsojal napak.

Po mestu se je takoj razneslo, da je prišel obiskat profesorja Filipa mlad sodni uradnik, ki je dober znanec poštarice Vande.

Najbolj radovedna nanj je bila Grebenčeva Lina. Zaradi Filipovega obnašanja je bila razočarana. Nikoli se ni oglasil pri njej; če jo je srečal, je ostal tuj in hladen, kar jo je bolelo. Bila je pač za trdno prepričana, da ji bo zvesto dvoril in da postane ona enkrat njegova žena.

Filip je seznanil prijatelja tudi s tovarišem Grebenčevim in nekega večera sta bila oba povabljeni h Grebenčevim na večerjo.

Vanda je duševno vedno huje trpela. Govorice o Filipu niso ponehale. Še preden sta bila z Andrejem pri Grebenčevih na večerji, je že morala slišati, da bodo tedaj praznovali zaroko, ker se Lina kmalu poroči s Filipom.

Ko sta Filip in Andrej pri Grebenčevih večerjela, je Vanda žalostno samevala doma in premišljala svojo usodo.

Grebenčeva Lina je pa bila dekle drugega kova.

Ko je spoznala, da je Filip ne mara, je takoj pričela koketirati z Andrejem in mu ponujati svojo prijaznost. Ker je bil mlajši od Filipa in po njenem okusu lepši, je bila vsa srečna, ko je opazila, da se mladenič zanjo zanima.

Naslednji dan je bila Vanda v pisarni zelo slabe volje.

«Sinoči so vam menda vrabci pozobali grozdje», se je pošalil upravnik, ko je opazil, kako je potrta.

«Gospod upravnik, drugam bi rada. Tu ni zame! To ozračje mi ne ugaja. Morda bi mi vi pomogli, da dobim drugo mesto. Sama se pač ne

upam prositi. Ni še dolgo, kar sem bila semkaj premeščena.»

Vrana ji ni ničesar obljubil. Dejal ji je pa, da bo zadevo premislil.

Ko je pa sedel sam v svoji pisarni, se je kar oddehnil. Vandi ni maral delati krivice. Bila je dobra moč. Ni hotel vplivati na višjem mestu, da bi bila premeščena, ne da bi sama želela. Ni ji hotel delati še nove krivice. Toda skrivaj si je on nešteto krat že želel, da bi zaprosila drugam. Kadar se je ozrl vanjo, se je spomnil na svojo sramoto, ki si je ni mogel odpustiti. Zdaj se mu je videlo, da bo z Vandinim odhodom popolnoma zabrisan njegov greh.

Takoj je pisal prijatelju, višjemu uradniku pri ministrstvu. Prosil ga je, naj posreduje, da bo dobila Vanda kako dobro mesto. Opisal jo je kot izvrstno moč in jo priporočil.

Cez nekaj tednov je prejela Vanda sporočilo, da je prestavljena v Ravno.

Razveselila se je. Trg Ravno ji je bil dobro znan. Ležal je kake tri ure oddaljen od Zaseke in pičlo uro od bližnjega mesta. Poznala je tamšnjega upravnika, ki je bil že starikav gospod in zelo dober človek. Iskreno se je zahvalila upravniku, da je posređoval zanjo. Vrana jo je pa takoj zavrnil:

«O hvaležnosti rajši molčimo! Samo, da je pozabljena krivica!»

Zvečer, preden je zapustila Kresje, je sedela še enkrat v krčmi pri svoji skromni večerji.

Njena miza je stala v kotu, običajno ni bila zasedena.

Tudi ta večer je bila prazna. Vanda se je vsedla, vzela v roke časopis in čitala, dokler ni prinesla natakarica večerje.

(Dalje prihodnjič.)

Le redek človek je šel mimo pokojnikove gostoljubne kleti na Visokem kamnu, da bi mu ne postregel pokojnik s kozarcem rujne kapljice. Kako so ga vsi spoštovali, je pokazal njegov pogreb, kakršnega že dolgo časa nismo videli. V slovo mu je govoril na domu g. Franc Svenšek. Pri šoli ga je čakala vsa šolska mladina, ki mu je zapela «Vigred se povrne». Prav tako pri šoli je govoril o zaslužnem pokojniku šolski upravitelj g. Tomažič. Pri odprtem grobu so mu zopet zapeli šolarji in pevci pod vodstvom organista g. Rotarja, potem pa se je poslovil od pokojnika župnik g. Kozoderc v izbranih besedah. Pokojnika bo ohranila vsa župnija v najlepšem spominu. — Pred dnevi je umrla mlada žena Neža Kunškova, ki je bila pokopana prav na svoj god. Pljučnica jo je položila v hladni grob. Zapustila je bolehnega moža in male otroke. — 22. januarja je predaval g. Karel Koželj, organizator Kmetijske družbe. Ob lepi udeležbi nam je pojasnil razne zmote pri kmetovanju. Posebno je poudarjal pomen sadjereje in važnost zatiranja sadnih škodljivcev, ki nam grojijo uničiti naše drevje, če se ne podamo proti njim z združenimi močmi v boj. Kmet gleda s strahom v bodočnost: živina počasi rase, cena ji pa vedno pada. Prav tako je s svinjami. Gorice zahtevajo mnogo truda, pridelek pa je na zadnje prav hudo prodati, čeprav rase tu okrog prav izvrstna roba. Zal je tudi pri nas še precej malikovalcev šmarnice.

SV. JURIJ OB ŠČAVNICI. Občni zbor Sokola pri Sv. Juriju ob Ščavnici se je vršil 25. januarja. Brat starosta Ivan Kreft je z lepim nagovorom pozdravil navzočno članstvo. Sledila so izčrpno sestavljena poročila društvenih funkcijonarjev. Iz poročil je razvidno, da je društvo v moralnem oziru doseglo prav lepe uspehe. Težja je gmotna stran, ki pa jo bo treba skušati zdraviti z več prireditvami. Društvo nima ne telovadnice ne lastne strehe, kar v veliki meri ovira delo. Nova uprava je prevzela svoje funkcije. Starosta brat Horvatič Andrej je v zbranih besedah orisal važnost kraljevega manifesta od 6. januarja 1929. ne le za vsakega Sokola, marveč za vsakega državljana. Govoril je o nalogah sokolske organizacije. Želel je, naj bi med vsemi

ljudmi zavladal pravi sokolski duh bratstva in ljubezni. Po občnem zboru se je vršila prva redna seja društvene uprave.

SV. JURIJ OB ŠČAVNICI. Naš Sokol razvija prav plodonosno delo. Mnogo smo izgubili z br. načelnikom, ki je šel k vojakom, in bomo težko dobili boljšega načelnika. — Sedaj pozimi, ko je dovolj časa, šine ljudem tudi kakšna neumna v glavo. Zadnje čase se širijo namreč okrog razne grozovite vesti o skorajšnji vojni. Čudno je le, da se najdejo ljudje, ki verjamejo takim praznim marnjam.

IVANJKOVCI. Tukajšnja podružnica Kmetijske družbe je priredila letos zopet tritedenski pletarski tečaj, ki se je začel 19. januarja, končal pa se bo 7. t. m. Tečaj se vrši v dvorani kolo-dvorske restavracije, kjer bodo vsi izdelki v nedeljo 8. t. m. od 9. do 12. ure razstavljeni na brezplačen ogled. Tečaj obiskuje 12 fantov in ga vodi pletarski mojster g. Ivan Marus iz Pucovcev v Prekmurju. — Kakor zvemo, priredi vinarska podružnica za ormoški okraj v Ormožu na istem mestu, kjer se vrši pletarski tečaj, petdnevni tečaj za suho cepljenje trt, in sicer od 9. do 13. marca. V tečaju se bo predavalo o vsem, kar je potrebno vedeti o tem delu, in se bo praktično delalo. Ker nam zelo primanjkuje mlajših cepiteljev, je ta tečaj velike važnosti. Pouk bo brezplačen in se bo vršil dnevno od 8. do 17. ure z enournim opoldanskim odmorom. Dostop bodo imeli vsi zanimanci iz ormoško-ljutomerskega vinorodnega okoliša. Prijave sprejema načelnik vinarske podružnice g. Lovro Petovar v Ivanjkovcih.

MALA NEDELJA. Tukajšnje gasilno društvo priredi na pustno nedeljo 15. februarja v Društvenem domu predpustno zabavo z vlezabavno igro, s petjem, godbo in plesom. Začetek točno ob pol 4. uri. Vsi prijatelji gasilstva in prijetnega razvedrila od blizu in daleč vabljeni k obilni udeležbi! Pričakujemo, da bodo tudi sosedna gasilna društva obiskala to prireditev in tako podprla novoustanovljeno društvo.

OKOLICA ČABRA. Prosimo, g. urednik, da natisnete nekaj vrstic tudi od nas, ki tako radi čitamo «Domovino», saj je njenih naročnikov v

okolici Čabra že lepo število. V eni zadnjih števil «Domovine» tožijo Podplaninci, da jim manjka lovecev, pa se menda precej motijo, ker okrog Čabra je dosti spretnih lovecev, tudi takih, ki bi samega medveda spravili v najhujši zimi iz brloga. — Zima nam ni nič kaj všeč; radi bi imeli kaj več snega in mraza, da bi laže les spravili in da bi se bolje posušile klobase in gujati v dimnikih, da bi imele boljši okus. — Električne razsvetljave v Podplanini za enkrat še nimamo in si pomagamo ponoči pač z luno, seveda, kadar sveti. Toda le potrpljenje, s časom pride vse. — «Domovino» radi čitamo. Posebno nam ugaja povest «Dedinja treh gradov». Vsem čitateljem kličemo: Na delo za «Domovino»! Ostanimo do smrti njeni zvesti naročniki in pridobivajmo novih naročnikov, da bo «Domovina» še večja in da jo bomo še z večjim veseljem pričakovali. Le složno na delo!

GEROVO. Dne 18. januarja ob 3. popoldne je bila pred državno osnovno šolo svečano izročena zlata medalja tukajšnjemu šolskemu upravitelju g. Lipovcu Mirku kot ustanovitelju prostovoljnega gasilnega društva v Gerovu. Pred zborom vseh članov društva je pozdravil g. Lipovca g. Ožbolt Anton, načelnik društva, nato pa so gospodu upravitelju čestitali posamezni gasilci.

DOMAČE NOVOSTI

* Bivanje vladarske dvojice v Zagrebu. Kakor smo zadnjič poročali, sta prispela Nj. Vel. kralj in kraljica v drugo prestolnico, Zagreb, na daljše bivanje. Vladarska dvojica poseća razne zagrebške institucije, sprejema razne zastopnike javnega življenja in prireja izlete v okolico. Narod ju povsod navdušeno pozdravlja in kaže iskreno udanost kraljevskemu domu.

* Naš novoimenovani poslanik v Pragi minister dr. Kramer, ki je bil ob prihodu v Prago prav pristržno sprejet, je v petek v svečani avdienci izročil svoje poverilnice predsedniku češkoslovaške republike dr. Masaryku. Po prevzemu poverilnic se je predsednik dr. Masaryk še eno uro razgovarjal z dr. Kramerjem.

Soteščan:

Dedinja treh gradov

Povest iz starih časov.

6.

Moč ljubezni.

Človek brez ljubezni je kakor nebo brez solnca, kakor vrt brez cvetlice. Ljubezen premaga vse nevarnosti in ne pozna trpljenja, kadar je treba pomagati. Ljubezen ne pomišlja in ne odlašaja; vse je pripravljena storiti, nobena žrtev ji ni prevelika.

Vitez Herman ni izbiral poti, ko je jezdit za neznanec. Gnala ga je čista ljubezen do Marice, svoje mlade zaročenke. Človek, ki je prinesel njeno okrvavljeno krilo, se mu je zdel sumljiv strahovitega umora. Zato je pobegnil in se mu je spretno umikal, ni ga mogel dohiteti. Zdaj je izginil in se je čez nekaj časa zopet pojavil.

Zasledovanje je bilo v gozdu silno otežkočeno. Neznanec jo je ubral med skalovje, kamor mu vitez na konju ni mogel slediti. Nastala pa je še druga ovira; dan se je začel nagibati k zatonu.

Vendar se mu je posrečilo pritirati neznanca v sotesko pod tretjo močiljsko graščino, preden je ugasnila večerna svetloba. Tu ga je lovil med grmovjem; vselej, kadar ga je hotel prijeti, se mu je urno izmuznil. Končno ga je ugnal v kotlino, katero so krčig in krog zapirale visoke skale. Vitez se je zavedal zmage: tukaj mu neznanec ne more uiti.

«Stoj!» je zaklical bojevito in planil s konja. Krepko je iztegnil roko, da bi ga zgrabil za vrat. Takrat pa je neznanec nenadoma izginil. Kakor

bi se bil izpremenil v neznatno bilko, nikjer ga ni bilo mogoče zapaziti.

Nastajajoči mrak je preprečil, da vitez ni mogel natanko preiskati kotline. Manjkalo mu je luči, da bi bil posvetil med skale, pa tudi orožja, s katerim bi se bil branil, ako bi ga bil neznanec nenadoma napadel iz zasede. Spoznal je nevarnost in opustil iskanje. V bližnje drevo je zarezal z ostrim kamenom znamenje, da bo drugo jutro vedel, kje mora nadaljevati.

Urno se je vzel na konja in ga pogladil iz soteske. Nad njim na griču je sivalo v motni mesečini staro zidovje tretje močiljske graščine. Tam gori prebiva gospa Marta, ki je poslala slepemu graščaku svojo edinko. Tako dejanje zasluži pohvalo in priznanje.

Čim je došel domov, se je takoj odpravil počivati, a vso noč ni mogel zatisniti očesa. Ob misli na Marico mu je krvavelo srce, živo se je zamislil v njeno usodo. Edinka bogatega očeta — dedinja treh gradov — njegova draga zaročenka je postala v nežni dekliški dobi žrtev krutega morilca. Njene mile oči so se za vedno zaprle, nikdar več ga ne bodo ljubeznjivo pogledale. Mrtvo je njeno srce, ki je bilo s tako otroško ljubeznijo udano svojemu očetu. Starček je vreden vsega pomilovanja, vendar mu ne more povedati strašne resnice. Zgrudil bi se in umrl, ako bi mu sporočili, da je Marica umorjena.

«In kdo je morilec? Ali jo je umoril iz hudobnosti ali iz maščevanja? Kam je izginil, ko sem ga že skoro držal z obema rokama? Nekje v kotlini mora biti tajno skrivališče ali pa vhod v globoko votlino. Neznanec je nedvomno morilec ali pa je v tesni zvezi z umorom... Gospa Marta je storila plemenito delo, se je nekoliko pomiril. «Graščaku je hotela povrniti njegove dobre. Hvaležnost ustvarja velika dejanja.»

Tedaj ga je nekaj sunilo v srce, bliskoma se mu je rodila nasprotna misel. «Denar je marsikoga oslepil in privedel k zločinu. Tukaj gre za ogromno dediščino, ki obseza tri gradove. Marta je graščakova sorodnica, zato ni izključeno, da hlepi po nepreglednem premoženju...»

Tako je sklepal na tihem, glasno se ni upal ničesar izreči. Začel se je boriti s slutnjami, ki so izvojevale popolno zmago.

Sedel je na posteljo in čakal, kdaj se bo pričelo daniti. Vse njegove misli so se zbrale ob načrtu, kako bo našel morilca. Zarotil se je, da ne miruje prej, dokler ne razkrije umora. Večja kakor vse hudobne zvijače in peklenške nakane je moč njegove ljubezni.

Ko se je nasmešnila prva zarja, je vstal in odprl okno. Nadihati se je hotel čistega zraka in pregnati utrujenost po prečuli noči. Ljubezen do blage umorjenke ga je silila k vztrajnemu delu. Nadel si je železni oklep in si zavaroval krepke prsi. Na debelem usnjenem pasu sta visela meč in bodalo.

Naročil je konjarju, naj mu nakrmi in osedla konja. Služabnikom ni povedal drugega, kakor da odhaja in da se bo vrnil šele proti večeru. Samo očetu je pojasnil, da gre loviti morilca, ki mu je sinoči ubežal.

Pripravljen za odhod, se je naslonil na okno. Tedaj je zapazil siromaka, ki ga je že večkrat videl na Močilju. Stal je ob odprtem vhodu na dvorišče in gledal nepremično navzgor v njegovo sobo.

Pozval je služabnika, naj stopi na dvorišče in vpraša neznanca, kaj želi. Vrnil se je s poročilom, da hoče možak nujno govoriti z vitezem.

«Kdo ste?» ga je sprejel prijazno.

«Gomež sem, pokoren podložnik močiljskega graščaka. Kot vojak sem se boril ob njegovi stra-

* **Prvo zasedanje banskega sveta Dravske banovine**, ki je obravnavalo banovinski proračun za leto 1931./1932., je bilo pretekli teden zaključeno.

* **Vinarski kongres bo v maju**. Vinarsko društvo za Dravsko banovino je imelo svojo odbojno sejo v Mariboru. Sklenjeno je bilo med drugim, da se bo vršil letošnji vinarski kongres za Dravsko banovino, združen z občnim zborom društva, dne 10. maja v Mariboru. Takrat bo tudi otvorjena banovinska vinska razstava v Mariboru, ki bo trajala od 10. do 12. maja.

* **Sadjarski zbor v Ptuj**. V nedeljo 8. t. m. bo z začetkom ob 9. po občnem zboru podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ptuj pri županu g. Brenčiču poučno predavanje o sadjarstvu in o sadni kupčiji. Ker se bo razpravljalo tudi o prireditvi sadne razstave, združene s sadnim sejmom za vse mariborsko okrožje, se vabijo sadjarji k obilni udeležbi.

* **Ustanovitev nabavljalne zadruge špeharjev**. Zadruga misel prodira tudi med špeharje na Dravskem polju. V nedeljo so vsi poklicni špeharji na sestanku v Prepolah ustanovili svojo lastno nabavljalno zadrugo, katere gospodarski namen je nabavljati klavno živino po zadrugnem potu. Špeharji, združeni v novi zadrugi, upajo, da se jim bo v doglednem času posrečilo znižati dosedanje cene na špeharskem trgu v korist konsumentov. Za načelnika nove zadruge je izvoljen posestnik in bivši narodni poslanec Ivan Kirbiš iz Prepol. Pristopilo je takoj 83 članov.

* **Poučni izlet Kmetijske nadaljevalne šole v Šenkovem turnu**. Iz Šenkovega turna nam pišejo: S 1. novembrom lani se je ustanovila tudi tu kmetijska nadaljevalna šola za odrasle. Šola obiskuje 44 slušateljev v starosti od 17. do 50. leta. Vsi slušatelji hodijo redno k predavanjem. Šolo vodi tukajšnji šolski upravitelj g. Inkret Alfonz, in sicer ob torkih in četrkih od 7. do 9. zvečer in ob nedeljah dopoldne od 9. do 11. ure. Dne 25. januarja je napravila naša šola poučni izlet deloma peš deloma na kolesih v Volčji potok, kjer smo si z dovoljenjem prijazne gospe Souvanove ogledali umno urejene hleve in gospodarstvo. Tamkaj smo se zamudili skoro cele tri ure. Ves čas nam je gospa Souvanova neumorno razlagala to

in ono in komaj sproti odgovarjala na razna vprašanja. Bodi ji na tem mestu izrečena najtoplejša zahvala za njeno ljubeznivost in uslugo. Zadovoljni in veseli smo se vračali v Šenkov turn s srčno željo, da bi tudi nam uspelo na podoban način izboljšati naše hleve in našo živino-rejo.

* **Cesta Kamnik—Črna—Gornji grad je zaradi ponovnih velikih plazov v Črni popolnoma zaprta** in je vsak prehod za vozila po tej cesti do nadaljnjega nemogoč.

* **Ukinjenje pošte v Strnišču in otvoritev pošte v Majšperku**. Dne 31. januarja so zaprli pošto, brzojav in telefon v Strnišču. S 1. februarjem pa so odprli pošto, brzojav in telefon v Majšperku.

* **Dražba kož divjačine 26., 27. in 28. januarja v Ljubljani**. Naprodaj je bilo mnogo več blaga kakor prejšnja leta. Kakovost kož je bila zaradi mile zime slabša. Blaga je bilo 40 % iz Dravske banovine, 60 % pa iz ostalih delov države, zlasti iz Hrvatske (lisice), Dalmacije (kune belice), in Bosne (lisice). Kupcev je bilo precej iz Zagreba, Trsta, Innsbrucka, Dunaja, Leipziga in letos prvič nekaj tudi iz Amsterdama, vendar je bilo povpraševanja malo, in še to le za prvovrstno blago. Kupci so se predvsem zanimali za kune belice, jazbece in prvovrstne gorske lisice. Vzrok manjšemu povpraševanju je v tem, ker Amerika letos ne povprašuje po kožah in pa zaradi splošne gospodarske krize. To je seveda vplivalo tudi na cene, ki so zelo padle. Značilno je, da imata Leipzig in New York še vse lanskoletne zaloge. Kljub temu pa so bile v primeri s svetovnimi cenami dosežene še dovolj ugodne cene. Prihodnja dražba bo 23. marca letos.

* **Brezplačna posvetovalnica za noseče žene v Mariboru**. Čeprav je nosečnost povsem naraven pojav, je vendar mnogokrat opaziti razne motnje zdravja. Velikokrat nastopajo nevšečnosti, ki bi mogle vplivati neugodno na potek poroda, oziroma ogražati zdravje in tudi življenje žene, ako se ne bi poslužila pravočasno zdravniške pomoči. Brez dvoma se žena tega zaveda in si v teku te dobe poišče zdravniškega posveta, ako ji le dopušča njeno gmotno stanje. Toda velikokrat je v

današnjih časih manj premožnim slojem težko žrtvovati že itak skromna, za vzdeževanje družine potrebna denarna sredstva za to sicer tako potrebno svrhu. Vodstvo Zdravstvenega doma v Mariboru se je zato odločilo osnovati brezplačno posvetovalnico v zgoraj navedene svrhe, katere se lahko posluži vsaka žena v dobi nosečnosti. Posvetovalnico bo vodil gospod primarij porodniškega oddelka mariborske bolnice. Posvetovalnica posluje vsak petek od 4. do 5. popoldne v prostorih Zdravstvenega doma v Koroševi ulici.

* **Odpušcanje naših delavcev v Nemčiji**. Izseljenki zastopnik v Düsseldorfu se je obrnil na ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje v Beogradu s prošnjo, naj preskrbi delo okoli 1000 našim rudarjem, ki so bili odpušteni.

* **Omejitev izseljevanja v Kanado**. Kanadski minister za naseljenje je imel sestanek z voditelji železniških družb. Izjavil je, da bo leta 1931. pripuščeno naseljevanje v razmerju s potrebami Kanade. Naselitev bo dovoljena samo onim inozemcem, ki bodo dokazali, da razpolagajo z zadostnimi denarnimi sredstvi in da se lahko prehranijo vsaj prve mesece svojega bivanja v Kanadi.

* **Omejitev priseljevanja v Argentino je sklenila argentinska vlada**. Ta prepoved priseljevanja pa se ne tiče naslednjih oseb: 1.) najožjih sorodnikov (moža, žene, mladoletne dece, ki gre k staršem, in staršev, ki gredo k sinovom in hčeram); 2.) oseb, ki jim je dovolila priselitev argentinska vlada; 3.) oseb, ki že imajo vizum za povratek ali se po kratkem bivanju v domovini vračajo v Argentino.

* **Brezposelni Jugoslovenci v Južni Ameriki**. Iz Splita poročajo, da se je vrnilo na državne stroške iz Argentine precej naših izseljencev, ki so v Južni Ameriki enajst mesecev zaman iskali dela. Po njihovih izjavah je v Južni Ameriki okoli 2000 Jugoslovenov brez dela.

* **Rdeča pesa proti hripi**. Avstrijski listi so objavili pismo predarlskega zdravnika dr. Häusleja, ki priporoča baže zelo uspešno sredstvo proti hripi. To sredstvo je običajna rdeča pesa, ki jo skuhaš in pripraviš kot solato z oljem in kisom. Te jedi si privoščiš nekaj dni vsakih 12

ni in zaslužil odlikovanje. Boli me njegova nesreča. Nekdaj mi je bil poveljnik, zdaj je moj dobrotnik. Povejte mu hitro, da Marica ni mrtva, kakor se govori, marveč da živi in čaka rešitve.»

Vitez mu ni mogel verjeti. Zmajal je z ramami in rekel: «Gomež, kdo ti je to povedal?»

«Vem», je kašljal v zadregi. Mehurke ni hotel izdati.

«Ako veš, govori! Zakaj namiguješ?»

«Vem», je ponovil. «Marica je živa, vendar ne more k očetu...»

«Ali si jo videl? Kje je? Kaj jo je zadelo?» Vitez je vedno bolj nestrpen; malo je manjkalo, da ni starca robato nahrulil.

Gomež se je ustrašil in povedal resnico. Mehurka mu je odkrila usodo grajske edinke. Videla jo je v zrcalu, katero je postavila na čarodajno knjigo. Zenica je že mnogim pomagala.

Vitez ga je pomilovalno pogledal in rekel: «S takimi poročili me ni treba nikdar več nadlegovati.»

«Povedal sem vam zavoljo grajskega sospoda. Z njim bi se bolje pomenila. Prosil bi ga, naj pošlje iskalec proti vzhodu mimo tretje močiljske graščine. To smer mi je označila Mehurka.»

«Hm, čarodajstvo.» Vitez je nejeverno odkimal z glavo, čeprav je zenica resnico nekoliko pogodila. Tudi on je jezdil v tej smeri za neznanecem. Prav tam nekje mora biti tajna votlina, kamor so odvedli njegovo zaročenko. Sinilo mu je v srce novo upanje, vendar se ni mogel zanesti na praznoverčevno poročilo.

Berač jo je poparjen odkuril. Hudo mu je bilo, ker ni dosegel svojega namena. Kam naj se zdaj obrne, da bo našel odprta ušesa? Stari Lenard bi ga poslušal, toda služabniki ga ne pustijo v njegovo bližino. Ali naj se odpravi sam proti vzhodu v smeri, katero mu je označila Mehurka? Morda

se mu bo posrečilo, najti izgubljenko; kot vojak je znal dobro opazovati. Obhaja ga je sladka zavest in ga silila na reševalno delo.

Vitez je bil prepričan, da je Marica mrtva. Nekaj ga je vlekle k omarici, kamor je spravil njeno krvavo krilo. Razgrnil ga je na mizo in ga začel ogledovati.

«Zgodaj je odevetelo njeno mlado življenje!» je vzdihnil in si obrisal solzo. Oko mu je obstalo na velikem madežu na prsni strani obleke. «Ali je to kri?» je pričel dvomiti. Obrnil je krilo proti solncu, da ga prav natanko ogleda.

Spomnil se je, da hrani neko tekočino, ki razkaja madeže in ugotavlja njih tvarino. Brž je kanil na okrvavljeno mesto nekaj kapljic, ki so izvrstno učinkovale. V hipu se je pokazalo, da madež ni nastal iz krvi, marveč iz navadnega rdečila.

Uspeh ga je presenetil. «To ni kri, ampak barva!» je vzkliknil zadovoljen z iznajdbo. Vsi ponovni poskusi so potrdili njegovo mnenje.

«Uboga Marica!» je vzdihnil in naslonil glavo na njeno krilo. «Potemtakem pa nisi mrtva, ampak izgubljena. Sledovi s krvavimi madeži so bili podtaknjeni zato, da bi ustavili iskanje. Kdo je bil skrivnostni neznanec? Kam jo je odvedel?»

Čas je potekal, moral se je odpraviti na delo. Na dvorišču ga je čakal konj, na katerem je nagloma odjezdil. Kakor valovi ladje, tako ga je gnala ljubezen do mlade zaročenke. Gledal jo je v temni in smradljivi votlini, v družbi grdih tolovajev. Pomoč je potrebna, prav nič se ne sme muditi.

Pot do tretje močiljske graščine je držala po travnikih, po polju in gozdovih. Preproste kmetijske vasice so bile redko posejane. Ljudstvo je dajalo graščaku desetino in opravljalo tlako. Za-

raščeni gozdovi so pokrivali hribovito zemljo. Kamor je seglo oko, vse je bilo graščinsko.

Za gričem tretje močiljske graščine je zevala globoka dolina, ki se je proti koncu vedno bolj zoževala. Nehala je pod prepadom v ozki kotlini. Tukaj se je ustavil vitez in privezal konja k znamenovanemu drevesu. Sedel je poleg njega na skalo; moral se je oddahniti, preden se je lotil dela.

Iskanje je bilo naporno, vsa ožina je bila preraščena s trnjem in bršljanom. Tam, kjer je izginil tujec, ni našel drugega kakor kamenje, ki so ga nalivi nanosili v dolino. Pač se mu je odkrila med grmovjem neznatna stezica, ki se je med pečevjem spojila z razdrapano drvo. Tukaj mu je moral uiti zasledovalec. Izbral si je najbolj težavno pot — čudno le, da je tako neopaženo izginil.

Vitez je pregledal vso sotesko, vsako bilko je upognil in premetal suho dračje. Upanje, da bo našel tajno skrivališče, mu je polagoma ugasnilo. Kotlina je bila kakor obzidana, nikjer ni bilo kake razpokline.

Nabral je konju zelenja in sedel v senco poleg njega. Zasnovati je moral nove načrte, ker so se mu prejšnji izjalovili. Takega poraza se ni nadejal; mislil je, da bo kar zagrabil morilca in ga premikastil, kakor je zaslužil. Pa se mu je tako spretno izmuznil.

Solnce je posijalo navpično v dolino, poteklo je pol dne. Herman se je pognal sedaj na konja in ga usmeril iz soteske. Prispel je na planoto in krenil navzgor proti gradu. Sklenil je obiskati gospo Marto in jo skrivaj opazovati. Tak je bil njegov drugi načrt, ki ga je v naglici izdelal.

(Dalje prihodnjič.)

do 14 ur poln krožnik. Vodo, v kateri si skuhal peso, popij. Dr. Häusle pravi, da je doživel prav nepričakovane uspehe s tem zdravljenjem že za časa španske mrzlice leta 1918. Tako mu je poslal poveljnik nekega avstrijskega odseka na južni fronti zahvalno pismo, češ, da je rdeča pesa ohranila njegove vojake zdrave, med tem ko je španska bolezen divjala med moštvom vseh sosednih odsekov.

* **V Beogradu so zgradili v 12 letih 4000 novih stavb.** Od leta 1919. do 1930. se je Beograd popolnoma prenovil. Kdor ga je poznal pred letom 1919., ga zdaj ne more več spoznati, toliko so v Beogradu gradili. Podatki govore, da so v Beogradu zadnjih 12 let zgradili več hiš kakor v desetletjih pred vojno. Od leta 1919. do 1930. so zgradili v Beogradu blizu 3700 novih stavb v vrednosti 2379 milijonov dinarjev, pri čemer pa niso vštete številne in velike državne in občinske zgradbe. Če se vštete še te, so v Beogradu zgradili zadnjih 12 let 4000 stavb, katerih vrednost znaša okoli 3 milijarde dinarjev. Največ hiš je enonadstropnih in dvonadstropnih. V teh novih zgradbah je okrog 12.500 stanovanj in okrog 1500 trgovin. Zanimivo pa je, da so leta 1930. v Zagrebu gradili več kakor v Beogradu, in sicer v Beogradu 273 hiš z 2408 sobami, v Zagrebu pa 418 hiš s 3095 sobami. Razen tega so lani v Zagrebu zgradili 8 tovarn, v Beogradu pa niti ene.

* **Po 16 letih iz ujetništva.** Pred dnevi se je vrnil iz ujetništva v Rusiji v Sarajevo neki Rade Obučina. Pred 16 leti so ga ujeli na ruski fronti. Kesneje se je javil med dobrovoljce in se udeležil bitk na Dobrudži, kjer je bil tudi ranjen. Med rusko revolucijo je ležal bolan v neki bolnici zaradi legarja. Pozneje je preživel več let v Žitomiru in drugih mestih, kjer je mnogo pretrpel. Polnih pet let je moledoval za dovoljenje, da bi se vrnil domov. Končno ga je dobil in se napotil v Jugoslavijo preko Poljske. Doma je našel še živega svojega starega očeta Nikolo, ki je bil nadvse srečen, da je po tolikih letih zopet zagledal svojega sina edinca, kajti drugi sin mu je med vojno umrl.

* **Ogromen plaz v dolini Črne.** V petek zvečer okrog 21. ure so začeli štirje cestni delavci, ki so imeli službo na cesti Kamnik-Gornji grad v okolici Črne silno bobnenje. Bila je temna noč in delavci so se razbežali na vse strani, da se rešijo iz nevarne okolice. Med strahovitim bobnenjem so se čuli močni treski. Skalovje, ki je drvelo v dolino Črne, se je lomilo in padalo na vse strani. Rušilo in valilo se je vso noč, da je bilo grmenje slišati več ur daleč. Prebivalci na Gozdu so se zbudili in s strahom čakali, kaj se bo zgodilo. Naslednje jutro jim je pokazalo ogromne množine zemlje, kamenja in velikih skal, ki so v dolžini 60 do 70 metrov zaprle cesto. Cestni odbor je poslal na kraj katastrofe okrog dvajset delavcev, ki bodo v kakih osmih dneh napravili zasilno pot za pešce in za lažji promet z vozovi. Za težji promet pa bo cesta otvorena komaj po enem mesecu.

* **S kropom se je polil** v Spodnji Hudinji pri Celju triletni posestnik sinček Ivan Zupanc in se močno opeknel po desni roki, desni strani prs in obrazu. Fantka so oddali v celjsko bolnico.

* **Žrtev tifusa.** Umrl je v celjski bolnici za tifusom 14letni delavčev sin Jožef Jurjavec iz Vrbja pri Izalni.

* **Nesreča pri delu.** V Dolu za Storžičem, kjer spravljajo les do vozne ceste, se je ponesrečil delavec Joža Weithauser, zaposlen pri Francu Kuraltu, posestniku iz Predoselj. Konju je na poledenelem tiru spodrsnilo. Pri padcu je potegnil konj pod sebe voznika, ki si ni mogel pomagati. Zdrsnila sta oba po tiru navzdol, pri čemer je voznik dobil hude poškodbe po vsem obrazu. Da ga ni rešil izpod konja njegov sodelavec, bi bila nesreča še hujša. Raničenca so prepeljali v Predvor, kjer mu je nudil zdravniško pomoč okrogli zdravnik dr. Valič.

* **Smrtna nesreča pri prevažanju drv.** V petek zvečer se je zgodila na Bohinjski Bistrici huda nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev. Tukajšnji posestnik Ignac Lotrič, po domače Žen, star 45

let, je bil ves dan zaposlen s prevažanjem bukovih drv s hriba pri izviru Bistrice. Pozno popoldne sta ga srečala, ko je šel zadnjič s konjem po drva, Zabregarjeva voznika. Ko sta ta dva na Bohinjski Bistrici razkladala drva z voza, se jima je čudno videlo, da Lotriča še ni nazaj. Izpregla sta konje in šla pogledat po cesti. V bližini obmejne stražarnice za Bistrico sta dobila Lotričevega konja, ki je vlekel za seboj sprednji konec sani. Konju je sledil vojak obmejne čete in jima povedal, da se je zgodila nesreča. Pri vožnji se je namreč Lotriču prevrnil naloženi voz na prsni koš in mu ga zmečkal. Ker ni nesreče nihče videl, mu ni mogel nihče pomagati. Vozilo se je pri nesreči prelomilo v dva dela in tako je konj kar s prednjim koncem nadaljeval pot proti domu. Pot drži mimo vojaške stražarnice. Ko so vojaki videli samega konja, so takoj sodili, da se je morala zgoditi nesreča. Pohitili so v gozd in prišli do voza, kjer so pa dobili Lotriča že mrtvega. Obvestili so o žalostnem dogodku orožnike. Ko so ti prišli, so truplo ponesrečenega Lotriča odpeljali domov. Pokojnik, ki zapušča ženo s petimi nedoraslimi otroki, je bil dober, priden in napreden gospodar. Naj v miru počiva!

* **Samomor Slovenca v Zagrebu.** V kliniški bolnišnici v Zagrebu je izvršil samomor Rudolf Zadnek, star 27 let, po rodu iz Čateža v Sloveniji. Porinil si je nož naravnost v srce. Vzroki samomora niso znani.

* **Nesreča zaradi omotičnega napada.** 60letnemu posestniku Antonu Justu iz Slovenske Bistrice se je pripetila prav nenavadna nezgoda. Med izpiranjem ust je dobil omotičen napad in je padel tako nesrečno, da si je zlomil levo roko. Z reševalnim avtomobilom so ga odpeljali v mariborsko splošno bolnišnico.

* **Huda nesreča v Framu.** Te dni je v Framu padel tamkajšnji posestnik, 44letni Josip Čretnik, z oreha, katerega je obsekaval, sedem metrov globoko na tla in si zlomil hrbtenico. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

* **Zaplenitev devet vagonov vina, pomešana s šmarnico.** Na ljubljanski železniški postaji je bilo te dni zaplenjenih devet vagonov vina, katerega kakovost ne ustreza določbam zakona o vinu. Vino so zaplenili tudi zato, ker ga noče nihče prevzeti. Vino je kupil neki Italijan iz okolice Genove v Vršču in v Beli Crkvi v Vojvodini, ga plačal in naročil, naj mu ga pošljejo v Genovo. Ko je pošiljatev dospela, ga Italijan ni hotel sprejeti, češ, da je neužitno. Vagone so torej poslali nazaj v Jugoslavijo, vso pošiljatev je pa naložil italijanski lastnik na neko ljubljansko tvrdo, ki pa je sprejem vina odklonila, ker ga ona tudi ni odposlala. Tako je vino ostalo na ljubljanskem kolodvoru. Za zadevo se je seveda zanimala carinarnica kot pristojno oblastvo, ki je najprej poslala vzorec vina enološki (vinski) postaji v Maribor, da preizkusi njegovo kakovost. Iz Maribora je prispel odgovor, da je vino slabo in neužitno, ker je mešano s tako zvanim direktorjem, ki se po naše imenuje šmarnica. Če lastnik vina ne bo hotel prevzeti, ga bodo prekuhali v žganje in prodali na javni dražbi.

* **Prstan ukradla, da si kupi čevlje.** 19letna Štefanija Korenjakova iz Maribora je bila komaj tri ure v službi pri Pavlu Guštinovi v Maistrovi ulici, pa je že spet zapustila službo. Naknadno so ugotovili, da je zmanjkal obenem z njo zlat prstan z briljantom. Nekaj dni nato je bila dolgoprstnica aretirana. Priznala je tatvino. Potrebovala je novih čevljev, pa ni imela denarja. Prstan je prodala nekemu urarju za malenkosten znesek. Oddali so jo sodišču.

* **Ukradena telica.** Iz Bezine pri Konjicah nam pišejo: Pretekli teden ponoči je bila iz hleva ukradena telica posestniku Francu Koncu v Brezini. Orožniki zasledujejo storilce, a do sedaj brezuspešno. Kmetje, pazite na svojo živino!

* **Aretacija vlomilske tolpe v okolici Varaždina.** V Ivancu, srez Varaždin, je že več let strahovala vso okolico nevarna tolpa vlomilcev, ki je izvršila tudi več umorov. Leta 1927. so našli ubitega posestnika Kretiča iz Cerja-Nebojša. Mož je šel ponoči iz hiše, da ugotovi, zakaj laja pes,

v zasedi so pa prežali nanj razbojniki in ga ustrelili. Kmalu nato je, bila ubita žena nekega posestnika v Podbeli. Zavrtni morilci so jo zadeli naravnost v srce. Izvršenih je bilo tudi več vlomov, tako v Vodač, kjer so storilci odnesli Magdi Medenjaki za 6000 Din sadja, potem v poštni urad v Novem Marofu, kjer je bilo ukradenih za veliko vrednost poštnih vrednotnic. Pred dobrimi 14 dnevi so orožniki drzno vlomilsko tolpo izsledili. Kolovodji tolpe sta bila brata Lovro in Valentin Andrašnjak iz Bikovca. Z njima vred so bili aretirani Dragutin Vrbanac iz Čalinca Ivan, Miha in Janko Mihalinec iz Voča in več drugih. Trije zločinci so pobegnili. Vso tolpo so orožniki pripeljali v zapore okrogne sodišča v Varaždinu. Brata Andrašnjaka so morali ukleniti, ker sta hotela pobegniti.

* **Jetnik pobegnil iz bolnice.** Pred dnevi je ključavničar Stuss Albin v zaporih celjskega okrogne sodišča pogoltnil ročaj žlice in je bil prepeljan v ljubljansko bolnico. Že med vožnjo v Ljubljano je hotel skočiti iz vlaka in pobegniti, pa se mu ni posrečilo. Te dni pa je iz ljubljanske bolnice neznanokam pobegnil.

* **Po pomoti ubil očeta.** V Draganičih pri Karlovcu se je odigrala te dni krvava rodbinska drama. Brata Anton in Ferko Križanič, kmeta v Draganičih, sta si bila sovražna zaradi delitve zemljišča, zato je med njima pogosto prišlo do ostrega prepira. Omenjenega dne pa je prepiru sledil pretep, pri katerem je Ferko napadel svojega brata z nožem in ga hudo poškodoval. Ferku je prihitel na pomoč njegov 16letni sin, ki pa je v temi z nožem zabodel svojega očeta namesto strica Antona. Oče, ki je bil zadet v srce, je mrtev obležal na mestu.

* **Pretep v gostilni.** Te dni je prišlo v neki gostilni na Rečici ob Savinji do prepira med fanti. Pri tem je nekdo udaril 30letnega žagarja Alojza Krumpačnika tako močno, da mu je zmečkal nos. Krumpačnik je moral iskati pomoči v celjski bolnici.

* **Uboj v Slovenskih goricah.** Ob priliki neke domače zabave v Sakušaku v Slovenskih goricah je prišlo med navzočimi gosti v pozni uri do prepira in nazadnje do pretepa. Pri tem se je 33letni Ivan Šegula poslužil noža in prizadel 26letnemu Leopoldu Čehu smrtonosen ubod. Orožniki so krivca že prijeli in ga izročili okrajnemu sodišču v Ptuj.

* **Uboj pri domači zabavi.** Te dni zvečer je priredila posestnica Ana Šegulova v Sakušaku v ptujskem delu Slovenskih goric domačo zabavo, na kateri se je zbralo večje število njenih sorodnikov, prijateljev in znancev. Med njimi sta bila tudi 33letni Ivan Šegula in 26letni Leopold Čeh. Med njima pa je po obilno zaužitem vinu v pozni nočni uri prišlo zaradi ljubosumnosti do prepira in naposled do pretepa. V tem je pobesneli Šegula potegnil nož in pričel z vso silo napadati Čeha. Navzoči so ju sicer skušali pomiriti in so ju naposled tudi razdvojili, a je bilo že prepozno. Šegula je prizadejal Čehu take rane po glavi in telesu, da je nesrečnik kmalu izkraval in umrl. O dogodku obveščeni orožniki so takoj pričeli iskati ubijalca, ki je po zločinu pobegnil, in so ga tudi izsledili, aretirali in odvedli v zapore okrajnega sodišča v Ptuj. Stara pesem o podivjanosti podeželske mladine se ponavlja brez konca in kraja. Poleg strogih kazni bi bila dober lek za iztrebljenje sirovosti tudi večja propaganda za Sokolstvo, kajti v sokolskih društvih se nudi odrasli mladini največ možnosti za dobro vzgojo in izobrazbo.

* **Kaznovani pretepači.** Posestniku Mariniču iz Dol. Kamenja se je lani možila hči. Pred poroko zvečer so vaški fantje prišli po starem običaju voglarit. Med njimi so bili tudi 21letni Ludovik Ilnikar, 27letni Anton Barle in 26letni Franc Glavan, vsi iz Gornjega Kamenja pri Mirni peči, ki so se pričeli pripraviti in pretepati. Ilnikar je Barletu prizadajal z nožem na hrbtu občutno rano. Vbodel je nekega Strnovca v desno roko. V splošnem pretepu je nato Barle udaril z nožem v hrbet Glavana, ta pa je zamahnil proti Barletu z litersko steklenico. Sodišče je v torek obsodilo:

likarja na mesec in 14 dni strogega zavora, pogojno na eno leto dni, Barleta na mesec dni in Glavana na teden dni zavora, pogojno na eno leto dni.

* **Smrten strel pri vasovanju.** V ormoški bolnišnici je umrl 22letni Franc Štuhec iz Male Nedelje. Postal je žrtev ponočnega zahrbtnega napada. Pri vasovanju je iz zasede počil strel in krogla mu je šla nad bocom v hrbet, ranila želodec in obtičala spredaj pod kožo.

* **Skrivnostna napadalec.** V okolici Ljubljane, zlasti na Selu in v Zeleni jami, sta se pojavila dva skrivnostna nadlegovalca deklet. Sta to dva mlada, lepo oblečena fanta, dozdnevno dijaka, ki operirata z nekakim čudnim aparatom, iz katerega srše iskre, ki provzročajo pri vsaki ženski lažjo ali hujšo omotico. Njunih žrtev je več, vendar nekatere izmed njih zadeve niso prijavile. Te dni na večer sta ustavila neznanca 17letno delavko Marijo Vogričev. Le-ta je hotela kar naprej, a je tisti hip stopil eden izmed moških prednjo in ji pomolil pred obraz svoj aparat, iz katerega so začele žvigati raznobarne iskre. Vogričeva je takoj začutila v očeh pekoče bolečine, nato pa ji je postalo slabo in se je komaj še privlekla do doma, kjer se je sesedla, kakaj glava ji je postala mahoma zelo težka in tudi v prsih je čutila, da jo duši hud plin. Zaradi slabosti napadenka ni spala vso noč in ji je odleglo šele naslednji dan. Zlikovca sta po napadu takoj izginila. Naslednje jutro sta ista neznanca napadla v bližini kolinske tovarne tudi 18letno delavko Marijo Vončinovo, ki je hitela takrat na kolodvor, da se odpelje v službo v Vižmarjih. Zaradi plina je bila Vončinova popolnoma omamljena in je pozneje omedlela.

* **Slepi vlomilec štangel pred novomeškim sodiščem.** Pred novomeškim okrožnim sodiščem se je vršila razprava proti 26letnemu ključničarskemu pomočniku Antonu Štanglu, doma iz Gotne vasi pri Novem mestu, ki je bil obtožen raznih tatvin in vlovov. Poleg navedenih dejanj je obtoženec lani, skrit v domačem kozolecu, streljal na orožnike, ki so ga hoteli prijeti, in oddal nanje iz dveh pištol okrog 40 streliv. S tem dejanjem je spravljal orožnike v življensko nevarnost. V bitki, ki se je razvila med orožniki in zločincem, je bil Štangel ustreljen v glavo in je pozneje v bolnici popolnoma oslepel. Štangel je privedla v razpravno dvorano orožniška patrulja. Obtoženec je v celoti priznal svoja tatvinska dela, tako vlom v Zagreb, kjer je lani 23. oktobra vlomil v trgovino Josipa Pavliniča in mu odnesel tri lovske puške, kolo, dve avtomatski pištoli in 200 nabojev, dalje tatvino kolesa, vrednega 1500 Din, last posestnikovega sina Alojzija Beleta v Gotni vasi, potem tatvino 1000 Din vrednega kolesa dosedaj še neznanega lastnika in tatvine raznih drugih reči, ki jih do zdaj ni hotel priznati. Na predsednikovo vprašanje, zakaj je streljal na orožnike, je Štangel odgovoril, da se dejanja ne zaveda in ne spominja. Sodišče je Antona Štangla zaradi vseh navedenih zločinov obsodilo na tri in pol leta ječe in izgubo častnih pravic. Štangel se je pritožil, češ, da se mu je kazni odmerila previsoko. Dolej je bil v oskrbi svoje matere, zdaj pa bo moral v zapor.

* **Pijana živina v človeški podobi.** Predzadnje nedeljo je prišel v vinotoč Josipa Tanacka v Polihah 27letni Ivan Paluc, viničar iz Ivanjševcev. Takoj je začel iskati združbe z gosti. Da ne bi prišlo do pretepa, ga je lastnik vinotoča odstranil iz sobe. Kajpak je bil razgrajal Paluc užaljen in se je podal domov, da se s čim oboroži. Z doma je hotel vzeti s seboj nož in se vrniti nazaj v vinotoč; ker pa mu je to njegova žena ubranila, se je napotil k sosedu Kremplju. Zbudil je tamkaj spečo ženo, ki mu je odprla vrata; podal se je v sobo in vzel iz miznice velik kuhinjski nož, nakar se je vrnil v vinotoč, kjer je našel soseda, 30letnega Antona Kremplja, pri čigar ženi si je bil izposodil kuhinjski nož. Izpila sta skupno liter vina, a ko sta naročila novega, je lastnik vinotoča zaradi policijske ure odredel nadaljnje točenje. To je Paluca in Kremplja razkačilo. Začela sta se

navidezno prepirati, očitno z namenom, da bi spravila tudi ostale goste v zdražbo. Krempelj je pogladil čepico v svetilko, a je ni mogel ugasniti. Ker se ostali mirni gostje nikakor niso hoteli dati izzvati, je Paluc še dalje razsajal. Tanacek se je medtem odpravil v spalno sobo, dočim je v gostilniški sobi do odhoda ostala njegova mati. Ker je razsajanje Paluca bilo nevzdržno, je mati poklicala sina, da po možnosti zlepa pomiri in odpravi razgrajalca. Sin Josip je Paluca miril, naposled pa ga je hotel postaviti na cesto. Pri tej priliki pa je Krempelj segel v žep po nož in je večkrat zamahnil proti Josipu Tanacku. Zabodel ga je v desno stran prsi in mu prizadejal precej globoko rano, iz katere je ranjenec začel močno krvaveti. Ko sta razgrajalca Krempelj in Paluc svoj namen dosegla, sta zapustila vinotoč. Zdravnik dr. Fran Breznik iz Gornje Radgone, ki je bil nujno pozvan, je nudil ranjencu prvo pomoč in mu ustavil krvavitev. Orožništvo vrši poizvedovanje, da bo z razgrajalca lahko obračunalo sodišče.

* **Zaradi nesrečne šmarnice.** Pri posestniku Nipiču pri Sv. Barbari v Slovenskih goricah so podirali drevje. Pri večerji je dal gospodar delavcem ročko šmarnice. Naprosil je še delavca, 18letnega Antona Cafnika in 21letnega Jakoba Vebra, da bi mu šla pomagat v hlev nakrmiti živino, kar sta oba tudi storila. V hlevu pa je med delom vzkliko na dan že staro medsebojno sovraštvo obeh. Pričelo se je prerekanje, pri čemer je Veber pretel Cafniku z vilami, s katerimi je kidal gnoj. V zadnjem hipu je gospodar prestregel udarec. Veber je takoj nato vzel bič in udaril z bičevnikom tako močno po Cafniku, da mu je povzročil krvavo podplutbo, ki se je dobro opazila pod raztrgano srajco. Ker se je Veber bal maščevanja, je stekel iz hleva na plan. Cafnik pa za njim. Med potjo je izvil Cafnik oster nož, dohitel Vebra in ga trikrat zabodel v levo stran pleč od zadaj, da se je Veber takoj sesedel. Toda to Cafniku ni bilo še zadosti; zadal mu je še dva vboda v prsi in mu prerezal z dvema sunkoma žilo dovodnico na levi roki. Cafnik je nato zbežal domov, Veber pa se je zavlekel k posestniku Nipiču. Tam je še povedal, da ga je Cafnik zaklal, nato pa je padel na tla, kjer je nezavesten obležal. Vebrov oče je takoj naznanil krvavi dogodek orožnikom od Sv. Barbare, ki so Cafnika izsledili še v teku noči. Sirovež je ležal na domu svoje matere v postelji in izjavil, da je hudo ranjen in da ne more nikamor. Tudi nož je izročil orožnikom šele na njihovo odločno zahtevo. Prepeljali so ga v zapore okrajnega sodišča pri Sv. Lenartu.

* **Živčno bolnim in otožnim nudi mila,** naravnja «Franc Jožefova» voda dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Po izkušnjah znamenitih zdravnikov za živčne bolezni je uporabo «Franc Jožefove» grenčice pri težkih obolenjih možganov in hrbtne možga najtopleje priporočati. «Franc Jožefova» grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Smrt skopuha

Tri leta so že utonila v morja večnosti od tedaj, ko je umrl gruntar Grabež. Možak je bil bogatin, a svoje premoženje si je pridobil s krivico in nepoštenostjo. Njegovega denarja so se držali žulji stradajočih delavcev, solze bednih in siromakov, kri in kletve nesrečnih. Pred njim se je širilo gorje, za njim je vladal obup.

Siromašni ljudje so ga brezmejno črtili. Tisočkrat na dan so prekleli njegovo dušo. Nihče ga ni ljubil kakor tudi on ni ljubil nikogar. Na starost je stal sam, zapuščen, ljudje so se ga ogibali kakor strupene kače.

Bila je božična noč, čudovita, svetla in prijazna.

Zvonovi so zvonili čudno milo in slovesno, oznanjevali so človeškemu rodu rojstvo Božjega deteta. Vseposvoda je vladala radost, mir se je naselil po belih kmetskih domovih. Povsod so praznovali rojstvo Kristovo.

Le hiša skopuha Grabeža je stala črna in mrka sredi razsvetljene vasi.

Skopuh je ležal bled in prepaden na postelji. Bil je zelo bolan. Tresla ga je mrzlica. Neka čudna, nenavadna težka utrujenost mu je ležala v vseh udih.

Zjutraj mu še ni bilo nič. Čuteč se zdravega je odšel starič zjutraj v gozd sekati drva. Toda pri delu ga je mahoma popadla slabost. S skrajnim naporom se je privlekel do doma. Noge ga niso hotele več držati, kakor kos lesa se je zgrudil v hiši na tla. Stresel ga je leden mraz. Zavlekel se je v posteljo in se odel čez glavo.

Slabost ni prešla, kakor je upal. Nasprotno, vedno hujše bolečine je čutil, a nikogar ni bilo, da bi mu v peči zanetil ogenj in mu skuhal zdravilnega čaja.

Nastopila je noč, sveta noč. Oglasili so se zvonovi. Starič je siknil kletvico in zaril glavo v blazine, da bi ne slišal zvonjenja. Sovražil je glasove zvonov, ki so ga spominjali smrti.

Umolknil so svetonočni zvonovi in Grabež si je oddahnil. Trudil se je, da bi zaspal, toda ostro zbadanje v prsih mu ni dalo zatisniti oči. Ko se je stiskal pod odejo, da bi si ogrel svoje staro telo, so se mu polagoma začeli dramiti spomini, o katerih je mislil, da so mrtvi za vedno. Začela se mu je dramiti vest, mu očitati njegovo trdosrčnost in nepoštenost.

Mislil je na gorje, ki ga je prizadejal ljudem, na solze, ki so bile prelite zaradi njega. V duhu je gledal in štel žrtve svojega pohlepa. Druga ga zdruzo so se javljale slike iz preteklosti. Branil se je teh spominov, a vračali so se in trkali ob njegovo dušo znova in znova.

Skopuh je škrtal z zobmi in trpel kakor pogubljenec v peklu. Nekaj neizrečno groznega mu je legalo na prsi. Starca je prevzela čudna groza. Videlo se mu je, da plešejo okrog njegove postelje nevidni nočni duhovi, mu grozijo in kričijo v ušesa strašne besede: «Umrli boš, umrli boš, umrli boš!»

Skopuh se je sunkoma sklonil kvišku in zakričal s strašnim hripavim glasom: «Proč, proč! Živeti hočem!»

Ječe je omahnil nazaj na posteljo, a pred očmi se mu je pojavila podoba smrti. Pošastno se mu je režala nasproti njega lobanja.

Nikdar v življenju ni hotel Grabež misliti na bolezen in smrt. Bil je zdrav in močan, domneval je, da mu je živeti večno. A bolezen je prišla, hipno, nepričakovano. Upognila ga je.

Čutil je, da bo moral umreti, in to ga je navdajalo z obupom. Dosedaj ni veroval v posmrtno življenje. Tiho, tiho pa se mu je v duši porodilo vprašanje: «Če bi nemara vendar bila resnica, da bo na sodni dan sam Bog sodil ljudi po slabih in dobrih delih.»

«Ne, ne! Nočem umreti, nočem! Saj sem zdrav!»

Hotel je skočiti iz postelje.

«Vendar bom moral umreti!» je zaječal.

Zdajci je pomislil, kako je sam in zapuščen. Nikogar nima, da bi mu stregel v boleznih. Nihče ga ne bo prišel obiskat. Dolge dneve in še daljše noči bo sameval, umiral kakor žival, zapuščen, osovražen, preklet. Ko mu bo smrtni angel utrl luč življenja, ne bo nikogar ob njegovi postelji. Ko se bo izvedelo, da je umrl, bo vsakdo pljunil in zaklel, nato pa bodo v trumah pridrli v njegovo hišo ti lačni berači, da si prisvojijo njegov denar. V duhu je že gledal grabežljive roke vlačanov, kako krađejo njegovo premoženje in ga raznašajo.

Skopuh je zatulil, zajokal, ko se je spomnil svojih s krivico pridobljenih tisočakov. Ljubil jih je strastno; noben oče ne ljubi tako svojih otrok, kakor je skopuh ljubil svoje tisočake. Po dvakrat, trikrat na dan jih je hodil gledat, preštovat. Gladil jih je in poljuboval ter se tresel od strahu, da mu jih kdo ne odnese. Zdaj pa se bo moral ločiti od njih za vedno. On bo trohnel v grobu, a tujci bodo dobro živeli za njegov denar.

«Nikdar!» je zakričal Grabež v divji žalosti. «Ako že moram umreti, hočem vsaj denar uničiti, da ne bodo drugi uživali sadu mojega truda.»

Odgrnil je odejo in zlezel iz postelje. Sicer se mu je zavrtelo v glavi, vendar se je obdržal pokoncu. Oprijemajoč se zidu, je lezel k mizi, na kateri je stal svečnik. Prižgal je svečo in nato prisedel k mizi. Odprl je predal in vzel iz njega tri napolnjene listnice. Izpraznil jih je in vso mizo postal s tisočaki in stotaki. Prijemal jih je, jih poljuboval in močil s solzami.

Ko je bankovce še enkrat skrbno preštel, jih je začel sežigati. Vzel je bankovec za bankovec, ga poljubil in ga tako dolgo držal nad plamenom sveče, da je zgorel. To je delal čudno svečano in iz oči so mu v curkih drle solze. Število bankovcev se je manjšalo od hipa do hipa, slednjič so zgoreli vsi. Ostal je le kupček pepela.

Skopuhu so omahnile roke, z izbuljenimi očmi je zastrmel v oni črni kupček pred seboj. V njegovi duši se je začel dramiti kes. Naenkrat je strašno zatulil. V divjem obupu, ki se ga je polastil, si je začel puliti lase in kričati kakor obseden.

«Kaj sem storil, jaz, norec, osel! Moj denar, moj denar! Sežgal sem svoje tisočake. Zdaj sem berač! Čemu naj še živim?»

V navalu blaznosti je nesrečnik zgrabil britev ter si prerezal vrat. Brizgnila je kri iz strašne rane, Grabež je zahropel in telebnil na tla. Še parkrat je krčevito vztrepetal, se skrčil in obležal nepremično. Tla okoli njegove glave so se pordečila od krvi.

Tako je umrl skopuh Grabež.

Baš tedaj, ko je skopuh umrl, so znova zapeli svetonočni zvonovi. Minila je polnočnica. Ljudje so se veselo razpoloženi vračali iz cerkve na svoje domove.

Vaščanje so se čudili, da je Grabeževa hiša zdaj razsvetljena, dočim pred polnočjo še ni bila. Pred skopuhovim domom se je zbrala gruča ljudi. Neki fant je stopil k oknu in pogledal v sobo. Zakričal je in odskočil.

«Zakaj si se tako ustrašil?» so ga izpraševali vaščanje. «Ali je prišel hudič po dušo starega skopuha?»

«Grabežu se je moralo nekaj pripetiti!» je pripovedoval fant. «Mislim, da je umorjen. Na tleh sredi sobe leži in vse krvavo je okoli njega!»

Ljudi se je polastila radovednost. Nekaj mož je vdrlo v skopuhovo hišo. Nudil se jim je strašen prizor: na tleh je mrtev ležal skopuh Grabež sredi strjene krvi. Glava mu je bila skoro odrezana od telesa. Krčevito je stiskala njegova roka v otrpli pesti držaj britev. Bledi obraz mu je bil pošastno spačen.

Svetonočni pokoj je skalila vest o samomoru bogatina Grabeža. Zajokal je navček in oznanil po fari, da je Vsemogočni poklical skopuha Grabeža pred svoj sodni stol.

E d v a r d.

Čudaki

Odkar hodim po svetu, sem srečal že mnogo čudakov, ljudi, ki žive kakor iztrgani iz svoje okolice čisto svoje življenje.

Nikdar mi ne izgine iz spomina človek, ki sem ga pred leti videl v Beljaku. Zaspal je bil na bojišču na straži in je bil zaradi tega obsojen na smrt. Ko so ga vedli na morišče, smo imeli vsi, ki smo ga videli, občutek, da dremlje.

*

Med vojno je tudi bilo, ko sem srečal pri neki četi kuharja, ki je pridno mešal polento in vneto študiral grški in latinski jezik. Poznal je staro latinsko in grško književnost mnogo bolj natanko kakor najpridnejši dijak po dovršitvi višje gimnazije. Ko so po Krnu in Rombonu in nad Rabljem rohnili topovi, je fant v Beljaku skrbno hranil v nahrbtniku dela grških in latinskih pisateljev in cerkvenih učencikov, v civilnem poklicu pa je bil čevljar, doma tam nekje iz Mežiške doline.

*

Posebne vrste mož je čudak, ki sem ga spoznal pred nekaj leti. Marsikdo, ki pride z njim v stik, ga smatra za norca, in celo on sam je po-

nosen na to, da se je iz kremplev avstrijske vojske izvil zato, ker so ga proglasili za norca. Meni se seveda vidi, da je prav to izpričevalo njegove pretkanosti.

Na zunaj neznamen, včasih namenoma nemarno oblečen in kakor za ves svet okrog sebe brezbrizen živi ta čudak kakor pajek na preži. Skoro je ni v Sloveniji uglednejše osebnosti, ki ne bi on vedel o njej kakega romančka, bodisi že iz tega ali onega področja.

«Gospod Albreht,» je prišel včasih k meni, «to bi bilo nekaj za vas!» Pa mi je začel praviti o zapuščini nekega industrijca, o tem ali onem trgovcu, odvetniku ali komerkoli že, češ: «Opišite njegovo življenje, kakor ga vam povem, potem pa k njemu! Brez pomisleka vam bo odkupil rokopis. Si morete misliti kje lepšega in lažjega zaslužka?»

Včasih, ko so me trle težave, kakršne običajejo čisto marsikaterega zemljana, se mi je zdelo čudakovo govorjenje kakor zapeljiva muzika iz umazane beznice. Tako-le bi stopil pred tega ali onega slovenskega veljaka s kupom papirja, ki bi bili na njem popisani vsi skriti mali in veliki grehi... Res, zaslužek bi bil lahek, vendar me še zdaj mrzlo spreleti po hrbtu, če pomislim, da kak človek na svetu sploh more misliti na tako podlost! Odpravil sem vselej iznajdljivega čudaka z vljudnim smehljajem, s kakršnim se otre-samo norcev, pa sem se mu zahvalil za ljubeznivo naklonjenost in pozornost in mu zagotavljal, da sem res kakor od usode same izbran za uresničenje njegovih lepih načrtov.

Po pardnevnem, včasih celo po parteden-skem odmoru se je mož vnovič oglasil:

«Gospod Albreht, ali ste že kdaj ogledovali podobo Kristovo, Krista na križu?»

Seveda sem mu pritrdil, a on:

«In niste opazili ničesar posebnega?»

Malo pomislim in začnem govoriti o raznih takih podobah, od preprostih razpel do izdelkov svetovnih mojstrov.

Čudak me posluša, utriplje in bega s stekleno ostrimi očmi sem in tja ter nazadnje omeni:

«A kaj pravite na to: ta kip ali slika predstavlja Križanega s prekrizanimi nogami, drugi spet z vzporedno po križu položenimi nogami! Na prvem je troje, na drugem četvero žeblov. Ste to opazili?»

Hlastno me še opozori na dvojce takih različnih razpel ob cesti, kar mu seveda pritrdim in malo brezbrizno omenim, da me to ne zanima. Pri tem upodabljanju, mu pravim, ne gre za ver-nost Kristove podobe, ki je itak ne poznamo, ampak za proslavljanje one velike žrtve, ki jo je daroval Človek Bog na križu.

Čudak me lokavo pogleda in se pretkano za-reži.

«Saj tudi mene to čisto nič ne briga,» pravi, «toda pomislite, da Cerkev obe razpeli blago-slavlja.»

«Cerkev dela, kar se ji zdi prav,» se skušam izogniti z brezbriznim nasmeškom.

Čudak se zamisli in me lovi s steklenimi po-gledi.

«Če je vam vseeno,» pravi čez čas, «gotovo papežu ni!»

«Ljubi moj, kaj imam jaz opraviti s pa-pežem?»

«To je tisto,» se takoj razvname čudak, «do-slej niste imeli ničesar opraviti z njim, a jaz vam nudim priliko za to. Sestaviva dopis papežu in pojasniva mu to zadevo, latinsko, seveda! Čez noč sva oba slavna človeka! Opišiva mu, kako naju ta netočnost kot verna katoličana boli, in prosiva ga, naj on s svojo nezmotljivo besedo odloči, ali so Kristu na križu položili noge drugo ob drugo ali navzkriž!»

Mučno mi je in s silo zadržujem smeh, ko mu razlagam, da to vprašanje papeža bržčas ne bo nič zanimalo. Otrplo mi sedi nasproti in mišičje na obrazu mu komaj vidno podrhteva.

Iz zadrege me reši mali, ki stopi v sobo s prošnjo:

«Očka, ali bomo kmalu prižgali lučke na bo-žičnem drevescu?»

Te jasne otroške oči zro tako toplo verno, da predramijo čudaka iz otrplosti. Nestrpno se zgane in pobobna s prsti po mizi, a jaz:

«No, vidite, kaj hočemo! Pri nas obhajamo šele proslavo Kristovega rojstva. Odloživa vašo težavno vprašanje do velike noči, ali ne?»

Trudno, nejevoljno mi prikima in vstane.

«Otrokom ni pomoči,» jedko mrmra, ko ga spremim pred vrata. Kakor črna prikazen vtone v mrzlo zimsko noč, jaz pa hitim nazaj v sobo, kjer že žare otroški obrazi v topli božični radosti.

Par trenutkov, pa je čudak samo še medel spomin, medtem ko je srce polno žive radosti, ki jo leto za letom osvežuje sveta noč.

Ivan Albreht.

Življenje za božično voščilo

Na odseku je bilo mirno in kakor hinavska črna kača so se skrito vile naše in nasprotnikove vojne postojanke.

Sedeli smo v kaverni in kramljali. Četovodja Cesar je preklinjal vojno in Lahe in Avstrijo in ves svet. Ta in oni je prikimal, bleknil kako besedo vmes in tudi kaj zarobantil, večina pa jih je skušala spraviti pogovor na kaj drugega, kajti časi so bili tedaj resni in taki, da niti brat ni smel zaupati bratu.

«Drevi pojdem voščit Lahom vesele praz-nike,» je pravil Cesar.

«Boš videl praznike,» je dvomil nekdo. «Lah je Lah!»

«Ti si pa tepect!» se je odrezal četovodja in nam začel praviti, kako se je ono noč na pa-trulji domenil z Lahom, da odslej ne bomo več streljali drug na drugega.

«Samo če ne boste vi taki cepci, da bi pobijali ljudi, ki nam ničesar nočejo!» nas je rotil, medtem ko smo mu vsi zatrjevali, da ne bomo nadlegovali Lahov, ako nas oni puste v miru.

Zvečer se je četovodja Cesar javil na patroljo. Vzel je s seboj samo troje ljudi, troje starih in nejevoljnih.

Vsi smo nestrpno čakali, kdaj se patrolja vrne in kakšne novice nam prinese Cesar.

Noč je bila lepa, jasna in niti ne preveč mrzla. Od nikoder ni skalil tišine niti en sam strel. Nemoteno smo se vdajali mehko topim občutjem svetega večera in sanjali o domu. Imeli smo celo drevesce in češki tovariši so nam za to priliko preskrbeli nekaj čokolade, kuštravi cigan Jovo pa je od bogve kod izmaknil nekaj prigrizkov: kos slanine, nekaj salame in zabojček marmelade. Bosanec Čiro je nakradel kruha, tako da smo bili z vsem preskrbljeni in založeni. Prebiralimo voščila, ki smo jih prejeli z doma, kadili in se gostili ter smo se polagoma celo tako razvnili, da smo jeli prepevati.

Božične nabožne, bojne in poskočne okrogle pesmi so se vrstile druga za drugo, ko nenadoma zalaja strel. V hipu je bilo vse pokoncu. Še nekajkrat je zasekalo v noč, strojnica je nekje zaragljala, potem zopet mir. Kakor ognjen jezik se je plazil po zasneženi pokrajini odsvit nasprotniko-vega reflektorja. Obliznil je zdaj sem, zdaj tja, a mi smo se jeli bati za četovodjo in njegove sprem-ljevalce, ki jih tako dolgo ni hotelo biti nazaj.

Proti jutru se je patrolja vrnila: četovodja je bil še jedva živ. Kakor bruno sta ga nesla dva tovariša, tretji pa se je s prestreljeno nogo vlekel za njima.

«Kaj je bilo?» smo se gnetli okrog četovodje, «Vragovi,» je stiskal Cesar pobledelo ustnico, «Zavratno so nas napadli. Voščil sem jim, kakor smo se domenili, pa so nam jeli streljati v bok.»

Preden se je zdanilo, je četovodja preminil; moral je z življenjem plačati božični pozdrav, voščilo, ki ga je v svoji preprosti poštenosti nesel verolomnikom.

Miha Gabrovec.

V šoli.

Učitelj: «Po čem bi sodil, Mihec, da je bila puščava Sahara morda enkrat morje.»

Mihec (ugiba): «Mislim, da po tem, ker nosijo zamorci še danes le kopalne hlače...»

Saj bo še prvega!

Gostilničar: «Oprostite, gospod, danes imamo že osmega, a rekli ste, da boste poravnali račun že prvega...»

Gost: «Kako ste vendar vi čudni, saj bo še prvega...»

IZ POPOTNIKOVE TORBE

DELOVANJE SOKOLA V SODRAŽICI.

Sodražica, ob koncu januarja.

Pred dnevi smo poročali o poteku glavne skupščine, ki se je vršila 6. januarja, danes pa poročamo o tehničnem in prosvetnem delu tega društva. Ob ustanovitvi SKJ je bilo obenem s sestro Milko Ivančev poverjeno mesto načelstva našega Sokola bratu Franu Fajdigi, ki je z veseljem prevzel to odgovorno mesto, čeprav je vedel, da bo treba mnogo dela. Že na prvi seji prednajskega zbora si je postavil v načrt kolikor mogoče največ izletov v okolico, da se da s tem mladini prilika, spoznavati sokolstvo. Prvi izlet za člane se je vršil preko Gore v Kadice, za naraščaj pa preko Globelji v Kadice. Naraščaj se je udeležil tega izleta polnoštevilno. Nekaj nedelj kasneje pa se je naraščaju izpolnila želja, da se je vršil okrožni zlet naraščaja na Ortniški grad. Ta izlet je bil po številu največji naraščajski zlet v preteklem letu. Članstvo se je udeležilo župnega kakor tudi vsesokolskega zleta v Beogradu. Tudi pri društvenih javnih nastopih v našem okrožju smo sodelovali. Najvažnejši pa je bil gotovo izlet v Velike Poljane, kjer si je naše društvo pridobilo veliko sokolsko družino, sedaj odsek Sokola v Velikih Poljanah. Poleg brata načelnika, ki je vodil člane in moški naraščaj, je vodil moško deco br. Lado Mikolič. Članice in ženski naraščaj sta vodili sestre Milka Ivančeva in Majda Umnikova, a žensko deco sestra Tekla Vrbičeva. Skupno število vpisanih telovadcev je bilo 108. Največji obisk telovadbe je bil v maju. Vse leto je bilo 544 telovadnih ur. Iz statistike, ki jo je podal br. načelnik, je razvidno, da se je telovadni obisk povečal, k čemur je gotovo pripomogla nova telovadnica. Ne smejo pa nas gorenje številke zadovoljiti, ker se nahaja v Sodražici še mnogo članov, ki bi lahko hodili k telovadbi. Upamo, da nam bo v tem pogledu zaznamenovati v prihodnje napredek.

Zelo razveseljivo poročilo nam je podal tudi br. prosvetar Jože Ivanc, ki je poročal o delovanju posameznih odsekov. Knjižnica, ki je pod vodstvom br. Adolfa Ivanca, zelo lepo napreduje. Tekom leta si je nabavila 123 novih knjig, tako da šteje ob koncu leta 632 knjig (+ 24 duplikatov). Poleg zabavnih knjižnic se vodi tudi tehnična in dramska knjižnica s 120 in 60 deli. 68 čitateljev si je izposodilo 684 knjig, za kar se je prejelo na izposojevalnini in preplačilih 847 Din. Knjižnica je imela 7750 Din dohodkov in 3277 Din izdatkov, tako da znaša čista imovina 4472 Din. Pohvalno moramo omeniti, da je sam knjižničar br. Adolf Ivanc prispeval od prodaje «Jutra» 455 Din, br. dr. Lev Mejač pa preko 40 knjig. Tamburaški zbor je nastopal pod vodstvom br. Vilka Ivanca pri raznih prireditvah, dramskih predstavah in akademijah. Dramski odsek pod vodstvom br. Kleindinst in Mikoliča je imel do konca avgusta svoj dramski oder pri br. Starcu, ki je dal vso dobo brezplačno na razpolago svojo dvorano in mu gre zaradi tega naša posebna zahvala. Dramski odsek je priredil nekaj iger, v novi društveni dvorani Posojilnice si je pa uredil nov oder po načrtih br. Iva Trošta, ravnatelja meščanske šole v Ribnici. Pod vodstvom br. Trošta so se napravile tudi nove kulise in 25. januarja letos se je vršila otvoritvena predstava z

igro «Prisego ob polnoči». Ob tej priliki nas je posetil tudi župni tajnik br. Stane Flegar. Prosvetni odsek je tekom leta priredil več predavanj, dne 9. marca proslavo 80letnice Masaryka, proslavo sokolskega praznika 1. decembra, pa Miklavžev večer obdarovanje dece in Miklavžev večer za odrasle. Poleg dveh zabavnih se je priredilo tudi več društvenih večerov.

To je kratek obračun našega delovanja na tehničnem in prosvetnem polju. Uspešno je bilo to leto delovanje našega društva, kajti v tem letu smo si ustvarili in opremili novo dvorano, kjer je osredotočeno vse delovanje, in se je uredila tudi knjižnica, v razvedrilo pa nam igra večkrat orkestrion, katerega nam je podaril pokojni brat Gnidica, bivši podstarosta, preden se je za vedno ločil od nas. Dvorano nam krasi velik kip ptiča sokola z razprostrtimi peruti, katerega je ob svojem prostem času umetniško izdelal naš vrli brat kapetan Ronko. V okrasitev sta nam tudi dve lepi prehodni darili iz kitajskega srebra najboljšim telovadcem, ki ju je ob ustanovitvi društva daroval naš domačin g. Kozina iz Bremena.

KOZJANSKE NOVICE.

«Domovina» v kozjanskem okraju. — Nadloga divjih prašičev. — Smrtna nesreča otroka. — Smrt uglednega župljana.

Kozje, januarja.

Pa se tudi mi oglasimo, da ne boste mislili, da nam je zmrznilo črnilo. «Domovina» ima mnogo naročnikov v kozjanskem okraju in jo vsi radi čitamo, ker nam prinaša mnogo lepih povesti, novic in poučnih reči. Nestrpno čakamo vsak teden na petek, ko dospe naša ljuba «Domovina», ki jo prečitamo še isti dan.

Pred leti so se pojavili v našem kraju divji prašiči, ki delajo kmetom občutno škodo. Posebno prebivalci Veternika se pritožujejo, da jim ta zverjad požre polovico poljskih pridelkov. Pa so se opogumili kozjanski lovci in so začeli trebiti divje prašiče. Dne 31. decembra so ustrelili lepega merjasca, ki je tehtal 140 kg, a 11. januarja so zadeli še težjega, ki je tehtal celih 170 kg. Razen teh dveh so dobili še dva manjša.

Pred tremi tedni je zadela huda nesreča naročnika «Domovine» g. Frliča. Njega štiri-letni sinček in nekaj let starejša hčerkica sta se nahajala sama v kuhinji. Medtem ko se je deklica odstranila, je deček odprl štedilnik in se igral z gorečimi drvmi. Posledica je bila, da se mu je užgala obleka. Ves prestrašen je stekel deček iz hiše in klical mater. Mati mu je hitro priskočila na pomoč in ga povaljala po snegu, a bilo je že prepozno. Kmalu potem je fantek umrl za hudimi opeklinami. Hudo prizadeti rod- bini naše sožalje!

Umrli je v starosti 73 let po dolgi mučni bolezni g. Vončina Franc. Kako priljubljen in spoštovan je bil pokojnik, je pričala številna udeležba pri pogrebu. Bodi mu blag spomin, preostalih pa naše iskreno sožalje!

Snega imamo pri nas malo, zato tudi mraza ni. V letošnjem predpustu bo, kakor pravijo, malo porok. Ob božiču je preteklo leto, odkar je zasvetila v Kozjem elektrika. Zato je sedaj v našem trgu prav prijetno ob večerih. Žal se je na sveti večer pokvaril transformator in je bilo pri polnočnici zelo žalostno. Napako so popravili šele proti jutru.

A. P.

VLOM IN TATVINA.

Vrhe pri Slovenjgradcu, februarja.

V noči od 27. na 28. januarja je bilo vlomljeno v mestno župnišče v Slovenjgradcu. Tat je postavil k pritličnemu oknu neki zaboj, snel zunanje okno, z drogom zvil omrežje, strl šipo notranjemu oknu, okno odprl in prišel v notranje prostore. V spalnici je v miznem predalčku našel ključ, z njimi odprl blagajno in odnesel skoro 10.000 dinarjev in žepno uro. Mestni župnik gospod Alojzij Čížek je bil v času vloma odsoten, spod Alojzij Čížek je bil ob času vloma v Ljub-

ljani na zasedanju banskega sveta, katerega član je. Za vlomilcem ni sledu.

Nekaj dni poprej pa je bilo ukraden v občini Vrhah posestniku Koprivniku, po domače Perujku, nekaj obleke. Tatovi so mu hoteli ukrasti tudi svinje, pa so bili še pravočasno od domačih odpodeni. Sumi se, da so bili cigani. Zanesljive sledi pa za tatovi ni.

PISMO PRLEŠKEGA POPOTNIKA.

Okolica Ljutomera, ob koncu januarja.

Nekaj sen šteja v «Slovenci», kak je pisa nekš Nacek iz Prlekije nekše komedije od cimermanjske farbe pa žajfnice, pa je priša nazadjo v konkurz. Jaz sen si tudi zmislja, da bi tudi nekaj napisal v «Domovino», ka sen doživa v preteklem tjedni na mojen vandranji. V totem fašenskem kajti človek dosti žalostnega pa tudi veselega doživi. Priša sen do prleške prestolice, do Lotmerka; tan sen se namena na avtobus sesti, ker bi me zapela skoz lepe vesnice tijan do Radgone.

Žalostno novico sen zveda, da tak zaran ne vozi, a še bole žalostno, ka je pré avtomobil v konkurzi. Gda so ble pre lepe ceste, se je malo ljudi vozilo, kda pa blo veko blato, pa slab pot, pa se je avtobus svada pa je nešta voziti. Zato pa jin je nazadjo ne moglo vküp iti. Pa sen si v Lotmerki malo dušo priveza, privošča sen si en gulaž in en fital vina. Vino sen koštava sen pa ta, pa se mi je zdelo, da je še na jeziki nekaj banaškega žmaha ostalo! Banački žmah, banačko vino v Lotmerki! Je to mogočno? Keri bi toto vino sen gor spravlja, bi jemi žiher pošteno posvetili.

Vdrapna sen jo po-pešpoti, primaha v Berkovec in potli dale napré v neko drugo lepo vesnico. Pri enem hrami je blo puno ljudi okoli s pušlci in dugimi pantlji. Sen si misla, ka so to gostüvanjščaki, pa bi rad vida sneho. Tote dikline so vse druge dikline sploh za norca mele pa se tak visoko držale, zato sen si misla, ka de tota sneha gvišno en lep kranc mela! Poslušaj. Ka pa je iz hiše nekša predga? Potli pa pridejo gostje vün, Gledan, gledan, ženske z vencom blo nigi ne. Aha, gvišno so joj že pred zdavajon venec do vzeli, ker so vedli zakáj. Naložili so se na bagrle in odpelali, pa so pre tudi podoč povsodik sneho z vencom iskali.

Jaz pa sen jo hitro mahna po bližnjici, se so zaj povsodik brvi narete, proti farni cerkvi. Tan sen zveda, ka je bija celi pevski zbor pripravljani, da bi snehi slovo peja, ker je bla pré zvesta družbenka. Zaj pa je prišla brez venca k zdavajkar v robci. Grom in strela! Gospod starešina so grozno ardeči gratali, pevci pa včista zmešani, ker so ne vedli, ka bi peli, ker so meli vse pesmi in note na venec naštiderane. Te pa je ta komedja tak smešno minila.

To sen zato napisa, ka do vsi vedli, ka smo pač na ten sveti vsi grešni ljudje in ka moremo eden z drugim zatrpiti in se ne na visoko pozdigavati, ker kak pravi pregovor: Keri se povišuje bo ponižan. Tü pa se je glih tak zgodilo. Menj je ne žo, ka sen to doživa, sen se pa nekaj navča. Če de pa še kaj novega, bon že napisa. Le «Domovino» si naročte!

PREKMURSKI GLASNIK

Nova javna ljudska knjižnica. V Zamostju pri Lendavi se je ustanovila javna ljudska knjižnica kot članica Zveze kulturnih društev v Mariboru. Knjižnica bo prav dobro došla ljubiteljem branja. Naša želja je le, da bi knjižnica res služila svojemu namenu in da bi ji kmalu sledile še druge.

Polana v Prekmurju. Tudi mi hočemo napredovati. Ustanovili smo si prostovoljno gasilno društvo. Pristopili so k društvu razen nekaj izjem vsi za to sposobni moški, kar je vsekakor hvale vredno. — Letino smo imeli slabo. Posebno primanjkuje krme, ker je suša posušila travnike. Iz srca smo hvaležni Nj. Vel. kralju za božičnico, ker je njegova vlada znižala trošarino na vino in odpravila uvožno in izvozno carino.

kar je posebno važno za nas obmejne prebivalce. Bilo bi pač še potrebno, da tudi po trgovinah znižajo cene blagu. — Kot zvesta čitateljica »Domovine« pozdravljam vse čitatelje in čitateljice »Domovine« doma in na tujem. Micika Goriškova iz Vetrnika pri Kozjem, sedaj poročena Nemčeva v Polani v Prekmurju.

Lucova. Na dopis iz Lucove v »Domovini« pripominjamo, da je most čez potok, ki veže občine Šulince, Neradnovce in Čepince s postajami Petrovci, Križevci in Stanjevci naši Lucovi in Markovcem malo potreben. Samo osmina prebivalstva občine ga uporablja, a Markovci imajo drugo pot. — V tukajšnji občini nimamo nikakega društva. Ljudstvo je miroljubno. Po narodnosti smo vsi Slovenci, po veri pa vsi evangeli, samo dva sta katolika. »Domovino« ima naročeno šest tukajšnjih občanov, dva prebivalca sta naročena na »Muravidék«, trije pa na »Düševni list«, evangelsko glasilo, ki izhaja v Murški Soboti. — Tudi pri nas je velika kmetijska kriza. Svinje prodajamo za kilogram mrtve teže samo po 7 do 9 Din. Drugo blago pa, ki ga mora kmet kupiti, je stalno dražje. — Pristrčne pozdrave pošilja vsem bralcem in bralkam »Domovine«, a posebno prekmurkim dekletom in fantom in gospodu uredniku naročnik »Domovine« K. A.

NAŠI NA TUJEM

LEPO SLAVJE WESTFALSKIH SLOVENCEV.

Hamborn-Neumühl, januarja.

Dne 14. decembra smo imeli tu prav lepo uspelo slavlje, ko so nas obiskali gospodje iz Düsseldorfa, in sicer generalni konzul g. Marković, podkonzul g. Vodušek, predsednik Zveze jugoslovenskih delavskih in podpornih društev gospod Pavel Bolha in še več predsednikov raznih naših društev. Predsednik mladega pevskega društva »Triglava« je sklical svoje člane kakor tudi člane »Samopomoči«, ki so sprejeli na kolo-dvoru odlične goste s trikratnim klicem »živio«. Pevci so zapeli slovensko pozdravno pesem »Zadoni nam«. Ko je pozdravil goste predsednik gospod Anton Šnajden, je povzel besedo zvezni predsednik g. Bolha, ki nam je čestital na prosvetnem delovanju. Naposled je govoril še generalni konzul g. Marković. Češka godba je zaigrala slovanske koračnice in ves sprevod se je podal v dvorano g. Zahna, kjer se je razvilo prav neprisiljeno domače slavlje. Hčerka predsednika g. Šnajdena, Marija, je zaigrala na citre. Dekleta so izročila generalnemu konzulu g. Markoviću in podkonzulu g. Vodušku šopke cvetlic in jima želela v slovenskem jeziku dobrodošlico. Pevsko društvo je podarilo gospodu generalnemu konzulu sliko članstva.

PISMO IZ PORENJA.

Hamborn-Neumühl, januarja.

Javili smo že bralcem »Domovine« žalostno vest, da je iztrgala smrt iz našega mladega pevskega društva komaj 20 let starega pevca Ivana Bizjaka, doma pri Sv. Duhu pri Krškem. Pokopali smo ga 30. decembra lanskega leta v Hambornu. Pri pogrebu sta bili zastopani pevsko društvo »Triglav« in podporno društvo »Samopomoč«. Pogreba se je udeležila še češka godba, ki je igrala žalostinke. Naj ti bo, Ivan, lahka tuja zemlja!

Naše društvo »Samopomoč« obstoja že deset let. Za božič je obdarilo celo vrsto revnih otrok. Predsednik društva je delavni g. Anton Šnajden. Za božičnico so darovali 50 mark prijatelji mladine, 46 mark pa je določil g. predsednik iz društvene blagajne. Obdarovanih je bilo tudi nekaj starih revčkov in rev. Radi bi bili še bolj obdarili reveže, če bi imeli več sredstev. K božičnici so prišle skoro vse članske rodbine s svojimi otroki, ki so zapeli pred obdarovanjem dve pesmi, po obdarovanju pa je zapelo društvo »Triglav« »Sveto noč...«

Štirje smrtni primeri v zadnjih dveh mesecih so stali društveno blagajno 520 mark; poleg tega je šlo še 200 mark za podpore za revne. Zato se je tudi blagajna že precej osušila. Upamo pa, da se bo že spet obrnilo na bolje.

PISMO IZ FRANCIJE.

Markstein, ob koncu januarja.

Precej časa se že ni od nas nihče oglasil v dragi »Domovini«, zato se zopet javljamo. O razmerah v Franciji smo lani čitali preveč zapeljive članke, ki so bili pač prenačljivi. No, pa so prizadeti dopisniki že po malem vzeli besede nazaj. Sedaj imamo tukaj na visokem gorovju nad en meter snega, ki se bo še povečal, ker tukaj prav pogosto sneži. Najhujše zlo so burje, ki povzročajo strašne zamete, da jih celo težek traktor ne premore z vsemi človeškimi silami. Njega imamo vedno v teku; največkrat kar na enem mestu ropoče. Zaradi tega nam je težko semkaj dobivati živež in druge potrebščine.

Smučanje je tu zelo razvito. Smučarji prihajajo sem iz raznih drugih krajev in jih ne ustavi še tako visok sneg. Imajo namreč tukaj napravljene velike skakalnice, ki se jih smučarji poslužujejo in tekmujejo v skokih.

Drugače pa je tu sedaj precej dolgočasno. Največ zabave nam še nudi naš godbenik Vinko Škorn iz Dramelj pri Celju, ki nas kratkocasi s svojo malo lepo harmoniko, ki jo je kupil za izredno nizko ceno 130 frankov od nekkih potnikov iz Nemčije. Harmonika, za katero ima tudi note, nas vse prav prijetno zabava in nam krajša zimске večere.

Tucqnegnieux (Francija). Blagovolite, dragi g. urednik »Domovine«, tudi nam, slovenskim rojakom, ki delamo v železnem rudniku Tucqnegnieuxu, odstopiti nekaj prostora v »Domovini«. Od tod še nismo čitali nikakih vesti. Sporočamo, da nas je tukaj precej rojakov. Nekateri med njimi so zaposleni tu po 6 do 7 in še več let. Zaslужek je srednji. V akordnem delu se zasluži štirinajstdnevno od 350 do 700 frankov. So pa tudi, ki zaslužio še več. Dnevna plača je dvajset frankov. Toda nikar ne mislite, da tukaj kopljemo franke. Pred dnevi smo dobili prav prijazno zimo, ki pa se je že izpremenila v deževje. Poročati moramo, da smo imeli letos ob božiču tudi tu v Tucqnegnieuxu Marme slovensko polnočnico, ki jo je opravil slovenski izseljenski duhovnik, župnik g. Josip Kastelic iz Metza. Zato nam ni bilo treba iti tako kakor vsa prejšnja leta tri četrt ure daleč v farno cerkev v Tucqnegnieux. Cerkvenega opravila smo se udeležili vsi rojaki. Prišli so pa tudi delavci drugih narodnosti, kakor Francozi, Poljaki in drugi. Najlepša hvala našemu župniku g. Kastelicu. Pri polnočnici je pek tukajšnji slovenski pevski zbor, ki se je menjaval z domačimi francoskimi pevci. Slovenski pevski zbor je bil pod vodstvom slovenskega učitelja g. Jankoviča, ki se je pred tednom vrnil v domovino. Pevskemu društvu želimo obilo uspehov, učitelju g. Jankoviču pa skorajšnjo vrnitev. Vsem bralcem in bralkam »Domovine« naj prinese novo leto mnogo sreče in mnogo poučnega štiva in lepih povesti v »Domovini«. Naši ljubi »Domovini« pa želimo kar največ naročnikov.

Novice iz Amerike. V Danburyju je umrl Jožef Stele, po domače Borčev, iz Jarš pri Domalah. Podlegel je pljučnici. — V Waukeganu je brez sledu izginila Frančiška Seršetova, rojena Habetova, z Vrhnik. Zadrje čase je govorila precej zmeden in ni izključeno, da je v duševni zmedenosti izvršila samomor. Nazadnje so jo videli ob Michiganskem jezeru. — V San Franciscu je krojaču Anžiču umrla žena. — V kraju Trenaryju je umrl Anton Levstik. Pokojnik je bil po rodu iz vasi Travnika, občina Loški potok. V Ameriki je bival 27 let. Tri leta je služil v ameriški armadi na Filipinskem otočju, drugače je pa bil zaposlen v gozdovih. V Ameriki je zapustil tri brate in dve sestri, v starem kraju pa očeta in sestro.

ŽENSKI VESTNIK

Sobne rastline in drugo

Sobe, ki imajo dvojna okna, so najprimernejši kraj za gojitev cvetlic lončnic. V takem zaprtem prostoru med šipami vlada dokaj čist in enakomeren zrak brez večjih toplotnih izprememb. Seveda, če so večeri še hladni in hladne tudi noči, je treba spraviti cvetlične lonce v sobo, drugo jutro pa jih spet postaviti med okna. Sploh je pa okno najbolj primeren prostor za tiste cvetlice lončnice, ki ne zahtevajo obilo toplote, n. pr. primule, ciklamne. Če gojimo krokuse in tulpe v loncih, jih tudi postavimo med okna; tu se lepo razvijajo in dolgotrajneje cveto. Poleti pa postavimo med okna, kjer je zrak vlažnejši, tudi druge občutljivejše rastline, kakor: gloksinije, orhideje, praproti in pa take cvetlice, ki jim ugaja bolj vlažen zrak in najlepše rasejo le v rastlinjaku.

Ko so krizanteme odcvetele, smo jih postavili v nezakurjeno sobo ali pa smo jih dali v klet in prenehali zalivati. Februarja meseca jih prinesimo v svetlo sobo, jih pomalem zalivajmo, vsa stara stebila in suho listje porežimo, prst pa zrahljajmo. Do konca marca meseca bodo poglajali iz korenin krepki poganjki. Iz teh poganjkov naredimo v aprilu potaknjence, ki se bodo kmalu ukoreninili. Te potaknjence gojimo potem v prav dobri zemlji na planem, lahko pa tudi v cvetličnih loncih. V jeseni bodo cveteli. Preostale korenine krizantem presadimo iz loncev na tak primeren prostor, kjer bodo tudi lepo uspevale.

Ko pregledujemo prezimujoče gomolje dalj ali georgin, opazimo, da so posamezni gomolji nagniti ali celo popolnoma segniti; pokrivajo jih tudi plesnive glivice in pa zeleni volk. Vso gnjlobo in plesen moramo odstraniti. Gnile dele je treba ali popolnoma odstraniti ali le obrezati in posuti s prahom lesnega oglja; če tega nimamo pri roki, pa jih posujemo s suhim lesnim pepelom. S tem obvarujemo gomolje, da ne gnijejo dalje. Da gomolji gnijejo, je po navadi vzrok to, ker smo jih spravili jeseni nezadostno suhe ali pa take, da se jih je celo držala še mokra zemlja.

Za kuhinjo

Orehov puding. Sedem dek sirovega masla mešaj, da se speni, potem dodaj devet dek sladkorja in pet rumenjakov, mešaj še deset minut, nato dodaj 18 dek zmletih orehov, sneg štirih beljakov in zmešaj. Napolni pudingov model (če ga nimaš, pa navaden lonec, ki ga zaveži s pergamentom) in kuhaj v kropu tri četrt ure. Na mizo daj z vinskim šatojem.

Ocvrte krompirjeve rezine. Operi in skuhaj krompir, kuhanega olup in pretlači skozi sito, dodaj eno jajce, malo soli, žlico stolčenega sladkorja, pest opranih rozin, za nožev konico pecilnega praška in toliko moke, da dobiš srednjemehko testo. Vse to dobro umesi v testo, potem za nožev hrbet tenko razvaljaj, izreži na 5 cm velike četverokote in ocvri na masti. Daš, s sladkorjem potreseno, kot močnato jed na mizo. Ali pa umesi istotako testo, samo brez sladkorja in rozin in namestu njiju daj zraven drobno seseklanega suhega kuhanega ali pa pečenega mesa ali pa tudi narihanega bohinskega sira, in prav tako ocvri. To lahko daš s solato za večerjo na mizo.

Pomarančna torta. 5 rumenjakov in 14 dek sladkorja mešaj pol ure. Nato primešaj sok ene pomaranče, naribaj od pomaranče lupinico, dodaj še pol limone, soka in lupinice in dobro zmešaj. Dodaj še 14 dek olupljenih in zribanih mandeljnov in dve žlici krušnih drobtin, nakar napravi sneg treh beljakov in ga nalahko primešaj. Testo stresi v dobro pomazan in z drobtinami posut model in počasi peci približno tričetrt ure. Ko je torta pečena in hladna, jo oblij s poljubnim ledom (glazuro).

Mesni kipnik. Deset dek sirovega ali kuhane masla ali pa masti mešaj s štirimi rumenjaki, da se speni, potem daj sneg štirih beljakov, štiri v mleku namočene in ožete žemlje in tri četrt kilograma kuhane in drobno sesekljane govedine (ali pa pol govedine, pol pa telečje ali svinjske pečenke) osoli, malo popopraj in dodaj malo naribane limonove lupinice. Vse skupaj dobro zmešaj, stresi v dobro pomazano kožo in počasi peči tri četrt ure v pečici. Ali pa deni v pomazan model za pudinge in kuhaj tri četrt ure. Ko je gotovo, stresi v toplo skledo in daj na mizo. Poleg lahko daš ukuhane brusnice ali drenke, lahko pa tudi samo solato.

Goveje meso z majaronom. Zreži meso na majhne kose. V kozi ocvri eno drobno zrezano čebulo, stresi na čebulo zrezano meso in pomešaj, nato prilij dve žlici kisa, osoli, dodaj ščep popra, majarona in par žlic vode. Kozo pokrij in pokrito duši približno dve uri, da postane meso mehko. Med tem pa večkrat meso obrni in premešaj, da se ne prismoji. Ko je meso mehko, potresi nanj žlico moke. Ko nekoliko porumeni, ga malo zalij z vodo in prideni še par žlic kisle smetane. Ko malo prevre, je jed gotova. Zraven lahko daš ali žličnike, rezance ali dušen riž.

ZDRAVSTVO

Kaj pravi znanost o raku

Na Dunaju je pravkar razpravljalo tamošnje Zdravniško društvo na treh sejah o današnjem stanju dognanj o bolezni, ki danes zavzema vedno večji razmah, namreč o raku. Vemo, koliko strahu povzroči že sama beseda rak pri vsakem človeku. Če se bolnik boji raka, je ta strah prav upravičen. Prav tako pa je treba pojasniti nekujim ljudem, kje je ta strah upravičen in kje vodi le v zbeganost.

Zavoljo nastanka raka je danes dognano, da ni nikakega živega povzročitelja za to bolezen, kakor so n. pr. neki bacili povzročitelji jetike, drugi griže, tretji legarja in tako naprej. Raka samega ne more nihče podedovati, pač pa se podeduje nagnjenje k tej bolezni. Da se more iz tega razviti rak, pa je treba še nekega vzroka, ki vzbudi spečo bolezensko kal, to so razne rane, povzročene po raznih okoliščinah. Otrok ugrizne mater na prsi ali pa jo kaj udari, ostra in jedka hrana poškoduje želodec ali čreva in podobno.

Dognali so, da se podeduje nagnjenje k raku celo v posameznih organih. Tako se je podedoval v nekem primeru prsni rak skozi tri rodove in je obolel na prsnem raku, ki ga redno najdemo le pri ženskah, celo moški potomec. Pokazalo se je tudi, da obolijo navadni ljudje takrat, ko opeša spolna sposobnost, torej po štiridesetem letu. Češče obolijo za rakom osebe, ki ne kažejo izrazitega spola, torej moški z izrazito žensko vnanostjo in ženske, ki so cele možakarice. Temu nasproti pa nastopa češče rak tudi pri ženskah, ki so imele mnogo otrok. Navidezno to ni v skladu s tem. Pa le na videz. Mnogi teh primerov so namreč posledica kakega prejšnjega nasilnega spovitja (splava), pri čemer so se razdražili k raku po podedovanju od staršev nagnjeni deli maternice. Narava se pač ne da opehariti in kaznuje zločine proti sebi. Vsaj to naj bi pomislila zdrava ženska, ki se hoče na zločinski način rešiti neljube posledice svoje lahkomiselnosti.

Iz vseh teh dognanj sledi, da morajo biti potomci za rakom umrlih staršev oprezní pri najmanjši, dalje trajajoči, bolni izpremembi kakega organa. Posebno ženske raku podvrženih rodbin naj pazijo po štiridesetem letu na zatrdelosti na prsih in na neobičajne krvavitve. Le nekatere vrste raka se dajo v prvih početkih ozdraviti z žarki neke čudovite rude, radij imenovane, večina rakovin pa se da, dokler še ni prepozno, le z operacijo ozdraviti. Tu ne pomaga nobeno mazilo, noben prašek in nobene kapljice. Potomec rakovih staršev naj pri kakih dalje trajajočih oteklinah in prav posebno pri ranah, ki se nočejo

celiti, in pri drugih dalje trajajočih izpremembah kar nič ne odlaga z zdravljenjem. Čimprej v bolnišnico, če se hoče rešiti počasnega in strašnega umiranja!

K.

Mrzle noge so zelo razširjeno zlo med ljudmi, ki mnogo sede. Mrzle noge so znak, da je malo krvi v teh od srca najbolj oddaljenih udih, kar izvira iz slabega obtoka krvi, kar samo na sebi ni baš nevarno, kar pa lahko povzroči marsikatero nevarno bolezen. Zato moramo skrbeti, da imamo vedno tople noge. Predvsem moramo paziti, da so čevlji dovolj veliki; znano je, da vsak pritisk ustavlja obtok krvi, vendar pa toliko grešimo v tem oziru. Noge morajo biti vedno suhe in tople. Nekateri so zelo podvrženi temu, da so jim noge mrzle, ako le malo dalje časa sede. Tega se najlaže obvarujemo, ako večkrat vstanemo in se malo razgibljemo.

ZANIMIVOSTI

Mravlje molzejo listne uši

Že davno je znano, da uporabljajo mravlje listne uši za molzne kravice, ki jim dajejo sladke sok. Da bi pa dognali, koliko tega usnega sladkega soka užije eno mravljišče v teku enega polulettja, je napravil neki učenjak naslednji poizkus.

Nedaleč od norveškega jezera Mjösena je opazoval učenjak neko mravljišče, katerega prebivalci so v procesijah lezli na drevo, kjer so molzli ušice, druga procesija se je pa vračala sita z drevesa. Iz vsake teh procesij je vzel učenjak po 100 mravelj, jih pomiril s kloroformom in jih posušil na solncu. Ugotovljena razlika v teži med mravljami obeh poizkusnih vrst je označila težo snovi, ki so jo popile mravlje pri ušeh, torej teže usnega medu.

Pri rdečih gozdnih mravljah je znašala le-ta razlika skoro dosledno en miligram pri mravljah, pri manjših sortah pa samo šest desetink miligrama.

Znano je, da vlada med mravljami delitev dela. To je pokazal tudi ta poizkus. Manjše mravlje delavke so pripravile listne uši do izločanja sladkega soka s tem, da so jih z naglim božanjem tipalk dražile. Večje mravlje pa so se napolnjevale s tem medom in so hitele z mogočno nabrekli ozadkom nazaj v mravljišče. S pobarvanjem teh živali je mogel učenjak dognati, da so se mudile te mravlje le kratke čase na drevju. Pogostoma so se vračale že čez četrt ure nazaj, nekajkrat pa šele tudi po poldrugi uri.

Raziskovalec je tudi ugotovil, da obišče mravlja povprečno petkrat na dan svoje kravice. V teku enega polulettja s povprečno 100 dnevi je namolzla vsaka mravlja približno pol grama usnega sladkega soka. Mravljišče 100.000 mravelj, od katerih gre petina na molžo, nabere torej v enem polulettju 10 kg suhega sladkorja. Pri čebelah nabere en panj v polulettju največ 50 do 60 kg. V primeri z velikostjo mravlja zelo prekaša čebelo. Tudi narod loči to točno in pravi najpridnejšemu delavcu, da je priden kakor mravlja.

× **V Jugoslaviji je potovanje z vlakom ceno.** Neki časopis je izračunal, koliko kilometrov daleč se lahko pelješ za 1 dolar po železnici v raznih deželah. Prišel je do teh-le rezultatov: v Jugoslaviji se pelješ za 1 dolar lahko 168 kilometrov daleč, na Grškem 146 kilometrov, v Belgiji 143 kilometrov, na Francoskem 138 kilometrov, na Poljskem 136 kilometrov, na Češkem 130 kilometrov, v Avstriji 112 kilometrov, v Nemčiji 105 kilometrov, v Italiji 96 kilometrov, na Holandskem 92 kilometrov, v Švici 70 kilometrov, na Švedskem pa 60 kilometrov. To velja za osebne vlake. Z brzovlakom pa se pelješ v Belgiji za 1 dolar 143 kilometrov, na Francoskem 138 kilometrov, na Poljskem 108 kilometrov, na

Holandskem 82 kilometrov, na Češkem in v Italiji po 85 kilometrov, v Jugoslaviji in na Grškem pa po 82 kilometrov.

× **Katastrofalen potres na Novi Zelandiji** uničil več mest. V torek 3. t. m. je na Novi Zelandiji dve uri trajajoči katastrofalni potres uničil več mest. Najhuje sta prizadeti mesti Napier in Hastings. Obenem s potresom je divjal v severnem delu Nove Zelandije strahoten vihar. Ogromno število hiš je popolnoma porušeni in kakih tisoč ljudi je mrtvih.

× **Hud potres v Albaniji.** V sredo prejšnjega tedna zjutraj je bil po vsej Albaniji močan potres, katerega središče je bilo v Korici. Prvemu potresu so sledili še trije potresni sunki. Potres je poškodoval številne hiše tako močno, da nismo mogoče več v njih stanovati. Koliko je zahtevalo človeških žrtv, ni znano.

× **Strašne posledice hripe v Španiji.** Hripa zahteva vedno več človeških žrtv. Ob koncu januarja je v eni sami noči umrlo za to boleznijo v Madridu 120, v Barceloni 100, v Valenciji pa 40 oseb. Hripa se je razširila že po vsej Evropi.

× **Sto milijonov ljudi brezposelnih na Kitajskem.** Angleško časopisje poroča, da cenijo v kitajskih krogih celotno število brezposelnih na Kitajskem na 100 milijonov oseb.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Ta preklicani osel.

Možak je peljal z oslom lonce in sklade v mesto. Pa mu je nagajala žival in se neprestano zopet ustavljala. Po mnogih težavah se je vendar preril do mesteca in stopil v bližnjo lekarno.

«Prav lepo vas prosim, gospod lekarnar, dajte mi take masti, ki bi pomagala, da bi mi ta preklicani osel tako ne nagajal.»

Lekarnar se nasmeje in mu prinese neko žavbo.

«Očka, kar s tem namažite osla pod repom, pa boste videli, kako bo pomagalo!»

Možak stori tako in učinek je bil peklenski. Osel je začel dirjati kakor obseden in možak ga ni mogel dohajati. Prav žalosten je gledal za njim.

Tedaj pa se vrne nesrečnik k lekarnarju:

«Lepo jih prosim, gospod, še meni dajte take žavbe, da se bom namazal in tega preklicanega osla ujel.»

Vsi so dobili.

«Petač, kako pa je potekla pravda, ki si jo imel s sosedom Mežgačem?»

Petač: «A kako? Vsi smo dobili: sosed prave do, moj zagovornik moja hišo, a jaz popolno culico...»

Listnica uredništva

Erkenschwick. Zadeva je tako osebna, da je ne moremo objaviti. Poudarjali smo že nešteto krat, da je tiskovni zakon za osebnosti strog.

To lahko tudi Vi!

Sedaj sami muziciramo ter se izvrstno zabavamo v teh dolgih zimskih večerih. Veselje in družabnost sta zaveli k nam. K svojim dobrim glasbenim instrumentom smo prejeli tudi popolnoma zastojne učne zvezke, ki nas na prijeten način poučujejo v glasbi. Tudi Vi se lahko naučite kak instrument.

Zahtevajte samo brezplačen glavni katalog

»Knjižico „Kako postanem dober glasbenik?“ — od največje in najcenejše odpredne trdke glasbil v Jugoslaviji:

Meinel & Herold

tvornica glasbil in harmonik
prodajna podr. Maribor št. 104.

SANATORIJ V MARIBORU

Gospodska ulica št. 49

Telefon 2358

Lastnik in vodja:
primarij dr. Černič
specialist za kirurgijo.

Sanatorij je najmoderneje urejen za operacije in opremljen z zdravilnimi aparati: višinskim solncem za obsevanje ran, kostnih in sklepnih vnetij; tonizatorjem za elektriziranje po poškodbah in ohlaplosti čreves; diatermijo za električno pregrevanje in električno izžiganje; žarnico „hala“ za revmatična in druga boleča vnetja; „enterocleaner“ jem za notranje črevesne kopeli pri zapeki, naplhovalju in za splošni telesni podvig.

Cene zmerni!

Zahtevajte
brezplačni

CENIK

s 1000 slikami!

Pošiljam po povzetju
Za neustrežajoče
vrnem denar

5 let garancije

Srebro z 10 kamni 160 Din
Zlato 320 DinAnker 45 Din
Ista, boljše, 2letna garancija 52 Din
Ista, še boljše, 4letna garancija 72 DinBudilka z 1 zvonom 48 Din
Ista z 1 zvonom, najboljše kakovosti,
5letna garancija 70 Din
Ista z 2 zvoncema, 5letna garancija
85 Din

A. Kiffmann, Maribor št. 143 b
specijalist samo za najboljše ure

Brezobrestna posojila

za zidavo hiš, za nakupovanje hiš in posestev, za prevzemanje hipotek na hišah in posestvih daje svojim članom

„JUGRAD“

Jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga,
r. z. o. z. v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 35/I.

Pravila proti plačilu 5 Din v znamkah.
Za odgovor prosimo znamko. Uradne
ure od 8. do 12. in od 14. do 18.

Živinorejci!

Uporabljajte pri svoji živini redilno in zdravilno ribje olje!
Dobiva se pri tvrdki A. Volk v Ljubljani v originalnih
pločevinastih ročkah po 5 litrov. — Zahtevajte ponudbe!

J. Brunčič pleskarstvo in ličarstvo Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 23

Izvršuje vsa pleskarska in ličarska dela po solidnih cenah.
Sprejema tudi vsa v to stroko spadajoča dela na deželi,
ter se cenj. občinstvu toplo priporoča.

TEOD. KORN, Ljubljana, Poljanska c. 8
(prej Henrik Korn) krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov in centralne kurjave, naprava strelvodov, kopalniške in klozetne naprave.

Izdaja za konzorcij «Domovine» Adolf Ribnikar.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu.

Oglasni oddelček «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4.

Telefon št. 3492.

Pozor, ženini in neveste!

Žimnice (matrace), vzmeti, otomane v različnih vzorcih in vsa v mojo stroko spadajoča dela Vam nudim po najnižji ceni.

F. Sajovic, tapetnik, Ljubljana, Stari trg št. 9.

Moj brat Janez (Johan) Jakše,

pristojen v Malo Bučno vas (št. 1) pri Novem mestu, biva nekje v Ameriki. Vsakogar, ki kaj ve o njem in zlasti ki mu je znano njegovo bivališče, prosim, naj mi to sporoči. — Helena Blažič, rojena Jakše, Wehofen - Niederrhein, Unter den Ulmen Nr. 60 (Nemčija).

Posestvo v izmeri 18 oralo

(njive, travniki, vinograd, gozd, sadonosnik) in z velikim poslopjem ob cesti, kjer se zasluži vsak dan s konji, se z vsemi premičninami vred prodaja. Prodajalec naslov se zve pri upravi «Domovine».

Pekovskega vajenca,

starega 14 do 16 let, sprejme takoj Ferdinand Stonič, pekovski mojster v Črnomlju.

L. Mikuž

L J U B L J A N A

Mestni trg 15

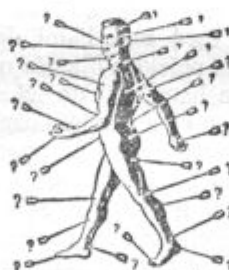
DEŽNIKI

NA MALO — NA VELIKO

Ustanovljeno 1839

Telefon 2282

KJE TIČI VZROK?

V revmatizmu, trganju v sklepih, živčnih bolečinah? Mogoče posledice prehlajenja? Večinoma je vzrok v takih primerih nezadostna nega telesa. Veliko ljudi rabi že čez 34 let okrepčujoče sredstvo za olajšanje bolečin, hitro zdravilo in kozmetikum: Fellerjev «Elsa-fluid», ker si zna ohraniti stalno zdravje. Rabijo ga za mazanje in cenijo njegov učinek zoper kašelj, hripavost, bolečine v vratu in prsih. potem zoper hrip in nahod, rabijo ga tudi notranje pri neugodnem občutku itd.

Storite tudi Vi tako, pomagalo bo tudi Vam!

Fellerjev «Elsa-fluid» se dobiva v lekarnah in sličnih trgovinah v poskusnih steklenicah po 6 Din, dvojnih steklenicah po 9 Din ali v specialnih velikih steklenicah po 26 Din. Poštni zavitek z 9 poskusnimi ali 6 dvojnimi ali 2 velikimi specialnimi steklenicami 62 Din; trije taki zavitki samo 139 Din pri lekarnarju.

EVGENU V. FELLERJU, Stubica Donja
Elsa-trg 360. Savska banovina.

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine je brezdvomno MASTIN

ki pospešuje rast, odebilitet in omastitev domače, posebno glavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevilna zalivalna pisma.

Cena: 5 škatel 46 Din, 10 škatel 80 Din.

LEKARNA TRNKOCZY (zraven rotovža), Ljubljana 66

Frane Jager, tapetnik v Ljubljani,

Sv. Petra nasip št. 29,

prodaja kar najceneje žimnice (matrace), otomane, divane in vse tapetniske izdelke.

Novozidana hiša

s tremi enosobnimi stanovanji, gospodarskim poslopjem in velikim vrtom je naprodaj. Pobrežje pri Mariboru, Stanjo Vrazova ulica št. 23.

1000 dinarjev na teden

zaslužite z obiskovanjem v Vašem okraju. Znamko za odgovor. — Tovarna Kosmos, Ljubljana, poštni predal 307.

Kdor oglašuje, ta napreduje.

Najnovejše dvokolo z motorčkom 1 1/2, K. S. dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igro in posamezni deli najceneje.

Ceniki franko

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.

Bolnim, slabim, nervoznim, izmučenim, ovenelim.

Slavni dr. S. Voronov pravi: «Zdravje človekovo je odvisno samo od zdravih njegovih življenjskih žlez; te žleze vlivajo v kri specialne fermentne energije, ki organizmovim celicam ponovno vračajo izgubljeno delovno sposobnost ter prinašajo v organizem žar mladostne moči in občutek polnega življenja. — Pri slabih in izmučenih žlezah pa se izmena materije ruši in človeški organizem se onesčiščuje z različnimi strupi. Zaradi tega predčasno staranje pa tudi umiranje. Toda po nasičenju organizma s temi fermenti (Kalefluid D. Kalenichenka), vzetimi iz žleze močne in energične živali, se organizmu naglo odpomore od bolezni in pojači njegova delovna sposobnost, slabost in celo smrt pa se odgodi na več let.»

Kalefluid je neobhodno potreben vsem onim, ki trpe na raznih boleznih, preslabi prehrani ali slabi prebavi želodca, nespanju, fizični in duševni preutrujenosti, živčnih boleznih, moralnih doživljanjih ali veliki skrbi.

Gospodom zdravnikom pošiljamo Kalefluid gratis za poskušnjo. Brezplačno dajemo tudi detaljno literaturo «Bolezni». Pišite na naslov: Beograd, Kralja Milana 15. Biro «Kurir» Miloš Marković. Kalefluid prodajajo vse lekarne in drogerije.

Zahtevajte brezplačen CENIK!

ELEGANTNA

tenka, dobra in poceni ura

Din 99.—

3letna garancija, 14 dni na poizkušnjo, ako ne ustreza, vrnem denar.

Anton Kiffmann
Maribor 143 c

Specijalist samo boljših
švicarskih ur.
Cenik brezplačno.

Urejuje Filip Omladič.

Za Narodno tiskarno Fran Jezeršek.